

onze vogels

39e jaargang no. 4, april 1978
maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

BONDSBESTUUR

Voorzitter: A. van Liempd, Rubensstraat 17, Breda, telefoon (076) 13 61 37.

Secretaris: Joh. M. van Pelt, Vlaardingerdijk 331a, Schiedam, telefoon (010) 26 19 90.

Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44, Bergen op Zoom.

2e Voorzitter: W. J. Mulder, Verwerstraat 39, Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.

Commissaris: J. J. Krol, Trompstraat 16, Meppel, telefoon (05220) 5 38 84.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: R. P. Smith, Zuiderveen 36a, Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.

District Friesland: J. Forsten, Molenpolle 8, Franeker, telefoon (05170) 29 68.

District Drente: J. H. Heijnen, W. Grolstraat 126, Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.

District Overijssel: A. M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41, Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.

District Gelderland: D. J. Prinsen, Berkenlaan 132, Silvolde, telefoon (08350) 53 14.

District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13, Houten, telefoon (03403) 26 08.

District Noord-Holland: A. J. F. Lammerse, Oude Kruisweg 104, Vijfhuizen, telefoon (023) 28 59 06.

District Zuid-Holland: G. C. Goedschalk, Akeleistraat 148, Den Haag, telefoon (070) 68 16 70.

District Zeeland: J. van der Walle, Churchilweg 4, Hulst, telefoon (01140) 38 16.

District Noord-Brabant: J. C. Vos, Braillestraat 2, Grave, telefoon (08860) 29 78.

District Limburg: H. J. Nooijen, Reigerstraat 29, Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

CONTACTPERSONEN TECHNISCHE COMMISSIES

D. J. van der Molen, Esschingstraat 80, Dalfsen, telefoon (05293) 12 57, voor tropen, grasparkieten etc.

H. J. Veerkamp, Royaarsplein 12, Schiedam, telefoon (010) 71 48 39, voor kleur- en postuurkanaries.

H. Warmerdam, v. d. Duin van Maasdamlaan 45, Hillegom, telefoon (02520) 1 75 57, voor zangkanaries.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, 4600 AB Bergen op Zoom, postbus 74, gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07.

Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.

Binnenland *f* 25,— per jaar, bij vooruitbetaling op onze giro 1148324. Buitenland *f* 35,— per jaar, per luchtpost extra tarief volgens PTT-kosten.

België: 380 Bfr per jaar, bij vooruitbetaling op rekening nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheques te Brussel 1.

Opgave abonnement bij het Bondsbureau, Bergen op Zoom.

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, wens zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn plaats van inwoning gevestigde afdeling.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebra-vinkenclub

Secretaris: P. Kool, telefoon: 05280 - 6 80 28, Röntgenhof 33, Hoogeveen.

Penningmeester: A. A. Straver, Emmalaan 9, Alphen a. Rijn, Postgiro 3541696 t.n.v. penningm. NZC Alphen a. Rijn.

Contributie *f* 20,— per jaar. Entree *f* 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3, Hoogvliet, telefoon (010) 38 27 43.

Penningmeester: P. Bos, Wilhelminalaan 11, Harderwijk, telefoon (03410) 1 62 73.

Giro t.n.v. de postuurkanarieclub no. 1667906.

Contributie *f* 20,— per jaar. Entree *f* 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden

Secretaris: W. F. van Wel, Lierenbout 15, Boxtel, telefoon 04116 - 58 89.

Penningmeester: G. F. Jansen, Fresiastraat 15, Baar, telefoon 02154 - 1 83 34.

Giro: 3158484 t.n.v. Spec. cl. Eur. Vogels. Contributie *f* 17,50 per jaar.

Speciaalclub van insekten- en vruchtenetende vogels

Secretaris: H. Kehl, Plein 1953, nr. 144, Rotterdam-302, telefoon (010) 80 28 54.

Penningmeester: E. Zehenpenning, Acacialaan 8, Baar, telefoon 02154 - 1 20 07, giro 2625815, t.n.v. penn. sp. ciaalclub. Contributie *f* 25,— per jaar. Entree *f* 5,—.

Japanse Meeuwclub

Secretaris: P. A. M. Timmermans, Vijverstraat 3, Halsteren, N.-B., telefoon 01642 - 44 43.

Penningmeester: W. A. M. Berns, Kerkallee 91, Veereld, telefoon (085) 61 96 28. Rek. nr. 30 39 88 207 Rab bank, Velp, t.n.v. penn. J.M.C. Contributie *f* 15,— per jaar, entree *f* 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras en Grote Parkieten

Aanmeldingen bij C. van Gemeren, Karel Doormanstraat 42, Waubach (L). Tel. 045 - 31 40 95. Contributie *f* 20,— per jaar. Entree *f* 2,50. Storten op postgiro nr. 35871 t.n.v. Parkieten Speciaalclub, Karel Doormanstraat 42, Waubach (L).

Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling contributie uitsluitend aan bovenstaande adressen.

vogels

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 48.000)

REDACTIE

J. E. van Berkel
Jhr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74 - 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuiver particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

VRAAGEN OVER?

LEURKANARIES aan: W. C. Oonk, Bergweg 37, Schoonem.

VATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, v. d. Duin van Maasdamlaan 45, Hillegom.

PARKIERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, Leiden.

PASPARKIETEN aan: H. W. J. v. d. Linden, Averbodestraat 72, Blerick.

ZE BRAVINKEN, JAPANESE MEEUWEN EN TROPENBASTAARDEN aan: W. Tolman, Beatrixstraat 14, Harlingen.

ROTE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN aan: D. A. Duivis, St. Josephstraat 46, Teteringen.

PROPISCHE VOGELS aan: G. v. d. Watering, St. Theresiastraat 25, Roosendaal.

Het volgende nummer wordt per post bezorgd op 22 mei 1978.

IN DIT NUMMER

	pag.
Paradijsvogels	148
Onze ervaringen met Afrikaanse soorten, Reichenows bergastrilde	149
Gould gedachten (1)	150
De Groenling en zijn mutaties	153
Theoretische kennis van de kleurkanariekeek... overbodige luxe of noodzaak?	155
Het gebeurde op een vogelmarkt	156
Gefriseerde Japanse meeuwen	157
Overtollige vogels, wat doen we ermee?	158
Pietpraat over agaatpastel	160
De Zuidamerikaanse papegaai en de W.U.B.D.	163
De blauwborst	165
Paapjes of dikbekvinkjes	168
Jodelende wulpen	171
Over bloemen en planten	172
Onkruiden	173
De stormmeeuw-man nam zijn toevlucht tot een list	174
Nieuws uit het dierenpark Wassenaar	176
De passe-partout-zebra vinkman (vervolg)	178
Wat lezers schrijven	179
Vogels kopen en nog wat	180
Volière van de maand	181
Reactie op 1 april-story over eischalpigmentering	183
De zeldzaamste vogels ter wereld	183
Vogelouders en hun kinderen	184

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Geza-Sept, Van Waardhuizen, A. P. v. Gils	154
True-Lite	162
Cédé	166
Prijzlijst CM/NBvV Boekenservice	167
Sluis	170
NBvV Service/Edelchemie/Theiling	186
Vraag en aanbod	187
Fivelhörn/Orni-Mondo/Van Gelder	188
Tovo	189
404	190
Animali/EB-eivoer/Veraka/Siem van 't Hart/ 't Kraaiennest/Tek vogelzaden/Hellingman/ Rein van der Veen	191
Witte Molen/Allesterin	192

Foto omslag en pagina 148 Paradijsvogel, H. Müller, Vogelpark Walsrode.

Postzegel voor antwoord bijsluiten.

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - Schiedam - Telefoon (010) 73 00 88

paradijsvogels

Tekst: Meindert de Jong
Foto: H. Müller/Vogelpark Walsrode

Paradijsvogels zijn stevig gebouwde vogels met een vrij zware snavel en krachtige poten en tenen. Zij variëren in grootte van die van een spreeuw tot die van een kraai, maar sommige lijken aanmerkelijk groter vanwege de verlengde flank- en staartpluimen. De langstaartparadijs-ekster meet totaal 117 cm, maar daarvan komt 93 cm voor rekening van de staart! De mannetjes van de meeste soorten zijn prachtig gekleurd en getooid met sluiers, capes, waaiers en dergelijke en zijn poly-

gaam. De minder opvallende soorten zijn veelal monogaam en bij deze hebben mannetje en vrouwtje een vrijwel eender verenpakje. Bij de monogame soorten — dus waar elke heer slechts één dame heeft — helpt het mannetje met het verzorgen van het kroost. De polygame „toeans” hebben wel wat anders aan hun kop.

Paradijsvogels komen alleen voor in het Australaziatische gebied en zijn verreweg het best vertegenwoordigd op Nieuw-Guinea, waar stellig ook hun oorsprong ligt. Het zijn alle standvogels, die in de bossen leven. Vruchten vormen het basismenu, maar ook bessen, zaden, insecten, kikkers en kleine reptielen worden wel gegeten. Een bepaalde soort, de

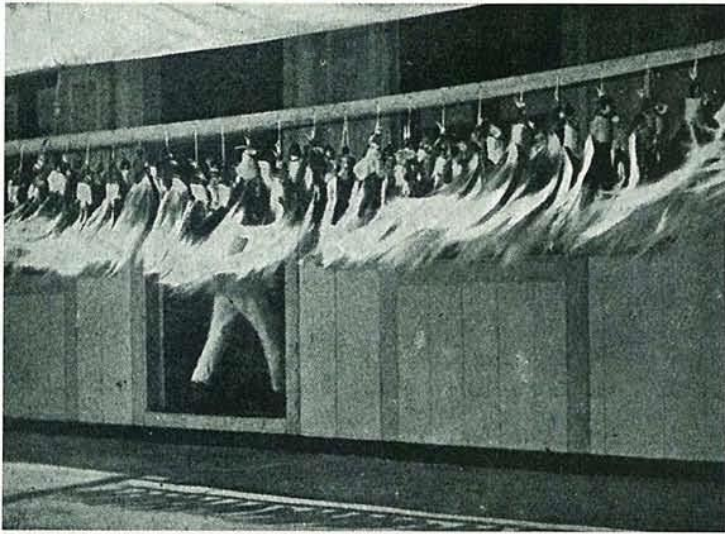
Sikkelsnavels, heeft opmerkelijk lange, gebogen snavels, waarmee zij diertjes tussen het loof of uit openingetjes in de schors tevoorschijn halen.

De nesten van de meeste soorten zijn komvormig en worden bij de polygame soorten alleen door de vrouwtjes gebouwd, die ook voor de rest zorgen: het uitbroeden van de eieren, het grootbrengen van de jongen en de „nazorg”. Alleen de Koningsparadijsvogel nestelt in boomholten. Over het algemeen zijn de eieren licht van kleur en voorzien van onregelmatige, in de lengte lopende streepjes. De jongen zijn nestblijvers: ze worden kaal, blind en hulpeloos geboren.

De hofmakerij en het baltsvertoon van in het wild levende paradijsvogels werd voor het eerst gepubliceerd door Alfred Russel Wallace in 1857. Sindsdien is hieraan veel aandacht besteed. Het pronken en „showen” is bij de diverse soorten vaak dertate verschillend, dat ik er mij in dit korte bestek niet aan zal wagen. Het is echter een schitterend schouwspel, zoals bijvoorbeeld ook van de Grote paradijsvogel, *Paradisaea apoda*, die hier is afgebeeld (Van deze soort kent men al verschillende ondersoorten of rassen.) Het doel van alle fantastische vertoningen is bij alle soorten hetzelfde: het aantrekken, hofmaken en bevruchten van de vrouwtjes.

De Papoea's van Nieuw-Guinea gebruiken de veren van volwassene mannetjes van bepaalde soorten talloze jaren als hoofdtooi bij feestelijke gelegenheden en tevens als „geld” om er bijvoorbeeld vrouwen of goederen mee te kopen. Tussen 1600 en 1914 werden grote aantallen mannelijke paradijsvogels verzameld om aan de Europese modegril — hun versieren van de kleding met paradijsvogelveren — te voldoen. De handel in deze veren is thans gelukkig verboden, hoewel de vogels door de inheemse bevolking nu steeds worden bejaagd.

Reeds in de Middeleeuwen werden balgen van Nieuw-Guinea naar andere streken van de wereld vervoerd. Geen van deze balgen bezat echter poten en al gauw werd verondersteld dat de vogels pootloos waren, nooit op de grond kwamen en van dauw leefden. In 1824 werden de eerste levende Paradijsvogels ontdekt: en óf ze ook pootloos hadden!

Bij honderden hingen vroeger de Paradijsvogels in de Chinese toko's; thans zijn deze vogels beschermd

Onze ervaringen met afrikaanse soorten

De fraaie kleurenfoto toont u een uitzonderlijk exemplaar van de soort *Troglodytes r. reichenovii*, de Reichenows Bergastrilde.

Het popje mist de rode koptekening. Het één ondersoort is omschreven, *T. r. australis*, welke voorkomt in de bergstreken van Oost-Afrika. De nominatform leeft op het eiland Fernando Poo, noordwest Kameroen en noordwest Angola, eveneens in ergachtige gebieden.

Deze ongeveer 12 cm grote vogels zijn zeer schuw en teruggetrokken, vaak eenzaam of in kleine groepen. Hun nest bouwen ze in bomen en truiken tot op 6 m hoogte en heel vaak dicht in de buurt van de nesten aan giftige mieren.

Alleen af en toe worden ze ingevoerd en pas in 1961 werd het eerste kweekresultaat behaald. Het zijn gemakkelijke voliërevogels, die op de eerste plaats een goed geplante voliëre eisen en zich dan gemakkelijk laten zien. In de dichte ebossing bouwen ze van grashalmen en plantevezels hun nest. Ze hebben weinig contact met andere voliërebewoners en mocht er toch

contact zijn dan gedragen ze zich vriendelijk tot op het angstige af. Ze kunnen ook tijdens de winter in de buitenvoliëre toegelaten worden als ze maar tevens in een op ongeveer 20 graden Celsius gehouden binnenvoliëre kunnen komen.

Het legsel bestaat uit 4 tot 6 eieren. Voor het grootbrengen van de jongen zijn ruime hoeveelheden mieren eieren noodzakelijk. Ook levende

(1) net

Reichenows bergastrilde

insekten zijn nodig. Regelmatig zullen de ouders gedurende de tijd dat er jongen zijn, op insektenjacht gaan. Daarnaast kunnen ook meelwormen, wasmotten, maden etc. worden verstrekt en vanzelfsprekend is een goed mengsel zaden, gekiemd zaad en zachtvoer eveneens nodig.

De uitgevlogen jongen hebben een bruinkleurig vederpakje, de rugdekveren zijn olijfgroen. De jeugdruif is na 4 tot 5 maanden afgelopen.

Helaas zijn ons geen recente en bij Nederlandse liefhebbers gelukte broedresultaten bekend.

Omstreeks de jaren zestig werden ze wel eens ingevoerd en daarna zijn we ze eigenlijk uit het oog verloren tot ongeveer een jaar geleden, toen een aantal door Orni Mondo in Borsbeek, Antwerpen, zijn geïmporteerd. We weten dan ook niet of er thans nog liefhebbers onder ons zijn die deze soort in hun vogelverblijf hebben. Mocht dat zo zijn, dan wensen wij ze erg veel succes. Het is, zoals gezegd, geen gemakkelijke vogelsoort om te houden en voor in een kooi zijn ze zeker niet geschikt.

gould- gedachten (1)

Tekst: C. A. den Hartog
Kleurfoto: Horst Bielfeld
Zwart/wit foto: C. Scholz

De Gould-amadine is een probleemvogel.

Bij temperaturen boven 30 °C. voelt hij zich pas prettig.

's Winters buitelen ze naar hartelust in de sneeuw.

Gould-amadines zijn zo vruchtbaar als zebra's.

Japanse meeuwen moeten altijd ter beschikking worden gehouden.

Veel jongen sterven bij het op kleur komen.

De jongen zijn na 4 maanden geheel op kleur.

De temperatuur in hun gebied (Australië) varieert van 45 °C. tot 20 °C. Een konstante temperatuur van 25 °C. is het meest geschikt.

Misschien bent u óók wel een liefhebber van de Gould-amadine, en dan lees je in reuze serieus uitzienende boeken allerlei beweringen, waar het bovenstaande dan nog maar een heel kleine bloemlezing uit is. Goed bekeken is het dan een wonder van de eerste orde, dat er nog jongen geboren worden, om maar van volwassen vogels, die toch heus wel te koop zijn, nog maar niet te spreken. Wanneer we dan ook de standardeisen van de *Chloeblia gouldiae* bij het voorwoord openslaan, zult u het met de Technische Commissie eens zijn, die daar schrijft dat het mogelijk moet zijn om stammen Gould-amadines te kweken die bestand zijn tegen ons klimaat, omdat deze vogelsoort, gezien het grote verschil in dag- en nachttemperatuur in Australië beslist geen zwakke vogel is, maar dat deze vogel eerder zwak gemaakt, of zo u wilt genoemd, wordt door verkeerde kweekselectie en voedermethoden, om over pleegouders maar niet te spreken. Ik ben er van overtuigd in deze paar regeltjes meteen al veel stof tot discussie op te werpen, maar laten we proberen om overal een antwoord op te vinden. Tussen haakjes, ik had het net over standardeisen, die hébt u toch wel, hoop ik? Het is, dacht ik, wel algemeen be-

kend dat sinds de exportstop in '60 geen Australische vogels meer uitgevoerd mogen worden, dus we kunnen rustig aannemen dat de momenteel in onze hokken aanwezige vogels allemaal nakomelingen zijn van vogels, die al in 1960 in ons land aanwezig waren. Daarbij komt dan nog dat toen niet alleen de voedertechniek, maar ook de kennis over deze vogels nog niet zo groot was als nu, en daardoor dus zeker een aantal generatie's grootgebracht zijn door de destijds zo beroemde bonte Japanse meeuwen, wat zeker in een bepaald aantal gevallen zijn sporen nagelaten zal hebben. Hoeveel generaties dat waren, en welke sporen dat nagelaten heeft is op dit moment niet meer zo erg belangrijk, maar we moeten er mijns inziens wel rekening mee houden.

Laten we de problemen echter niet door elkaar halen, en gewoon, zoals het hoort, de feiten netjes op een rijtje zetten. Verwacht u niet van mij, dat ik u hier precies uit ga leggen hoe een Gould-amadine er precies

uit moet zien en welke mogelijkheden er in de toekomst nog allemaal mogelijk zijn, daarvoor zijn de hierboven genoemde standardeisen en daar staat beslist véél meer ir dan u weten wil. Het is alleen mijn bedoeling om u door middel van dit artikel wat praktijk-ervaringen te vertellen. Niet alleen van mijzelf, maar ook van mede-liefhebbers, want geloof u mij gerust, er is geen vergadering of tentoonstelling of er wordt wel over Gould-amadines gesproken en iedere liefhebber regel zijn hobby op zijn eigen manier **Soms wordt er ook reuze geheimzinnig gedaan, maar wordt het geer tijd dat we alle ervaringen bij elkaar optellen en samen tot de konklusie komen dat er geen probleemvogels bestaan, maar dat wij het alleer maar verkeerd doen?**

Laten we eerst eens bekijken hoe onze Gould-amadine in het wild leeft want hij mag dan al sinds ettelijke generaties in ons land leven, hij is beslist nog niet zover gedegeneerd dat dit geen rol meer speelt. Helaas

oet ik u bekennen dit ook allemaal t boeken geleerd te hebben, want en vakantie-tripje naar Australië at er tot nog toe niet in.

oed, Australië dus, voornamelijk an de tropische noordkust zullen e deze vogels tegenkomen. Het is iet verwonderlijk dat ze zich het eest ophouden in open gebieden iet wat struiken en bomen en niet l te ver van het water. Laten we erlijk zijn, dat zou u ook doen als moest leven van graszaden en wa- r, met zo nu en dan een insectje. i die bomen of struiken kan je dan ok nog mooi je nest bouwen, dus at is er voor een vogel dan nog eer te wensen. Ze leven daar ge- ellig door elkaar, geen flauwekul an aparte kleuren of zo, en zelfs ij het uitkiezen van de huwelijks- artner wordt helemaal niet gelet op et feit of die bepaalde hij of zij el precies dezelfde kleur kop heeft. fakkelijk dus, maar ook een van de eden dat de zwartkop het meest oorkomt in de vrije natuur, de rood- op is al wat zeldzamer en de geel- op is een grote bijzonderheid. Er s daar, om zo te zeggen, geen tandaard-eis of erfelijkheidsleer eer aan vast te knopen en het is naar goed dat wij het met broed- ooen en volières een beetje in de and kunnen houden, want anders aren we nooit achter al die for- nules gekomen waar ik u nu niet ee zal vermoeien. Niet dat dit on- elangrijk is, integendeel zelfs, maar n de eerste plaats is het niet mijn edoeling om hier over te schrijven n op het gevaar af om vervelend te vorden, ten tweede male: Zie stan- laardeisen. Laat u niet afschrikken, noelijk is het heus niet.

oed, zo'n bontgekleurde troep ouldamadines heeft dus alles bij e hand: water, lekkere halfrijpe raszaden en, geef ze eens ongelijk, en lekkere vlieg of spin gaat er ook ltijd wel in . . .

Vanneer er dan aan nestbouw „ge- lacht" wordt, is er meestal wel een olle boom of een termietenheuvel n de buurt, makkelijk, daar is wei- ig aan te doen. Op z'n hoogst een jaar strootjes er in en dat is dan ok alles. Natuurlijk, is er helemaal een holletje in de buurt, dan móét e wel een nest zelf gaan bouwen, naar dat houdt dan wel in dat dat eslist geen al te stevige konstruk- ie wordt. Vandaar ook dat wij, als ogelliefhebbers, deze vogelsoort ijna wel een holenbroeder noemen n beslist niet onder de indruk zijn

van de bouwkunsten. Dat heeft na- tuurlijk wel zijn consequenties voor ons, maar hierover later.

Natuurlijk gaat een vogel pas broe- den als er voldoende voedsel aan- wezig is, en dat is dan ook in de natte periode als er voldoende za- den, maar ook insecten aanwezig zijn en (door de regen) de lucht- vochtigheid vrij hoog is.

Het zal u duidelijk zijn, dat zo'n zeldzaam mooi gekleurde vogel wel een paar vijanden rond heeft lopen en daarom is het misschien niet zo erg verwonderlijk dat nesten met 6 of 8 eieren beslist geen uitzondering zijn. Het zal u bekend zijn, dat die jongen, als ze eenmaal uit die eieren gekomen zijn en groot genoeg om zelf op pad te gaan, nou niet be- paald vlug zijn en geen idee hebben van alle gevaren die er op ze loeren. Kijk, en dat vind ik nou een van de wonderen van de Gould-amadines en Moeder Natuur, die jongen zijn gewoon helemaal groen, op de buik een beetje grijs- of geelachtig. En dan valt het echt niet mee om zo'n vogeltje te vinden tussen de blade- ren.

Pas als ze zo'n maand of twee oud zijn begint de eerste rui en dan, als ze dus vlug en „verstandig" genoeg zijn, krijgen ze dezelfde prachtige kleuren als hun vader en moeder. Is het u misschien wel eens opge- vallen dat Gould-amadines prak- tisch nooit strak naast elkaar zitten, zoals we dat vaak van andere soor- ten zien? Alweer zo'n mooi voor- beeld van bescherming. Het is voor een roofdier nu bijna onmogelijk om met één klap twee vogeltjes te van- gen, en dat heeft vooral z'n voordeel als je een vaste slaper bent, want daar mogen we deze vogelsoort ge- rust bij indelen.

Tot zover, in zéér beknopte vogel- vlucht, het leven van onze Gould- amadine in zijn land van herkomst. Voornamelijk punten, waar we als liefhebbers rekening mee moeten houden wanneer we met deze vo- gels wellen kweken. Misschien bent u nog steeds van mening dat Gould- amadines probleemvogels zijn en dat er alleen maar mee te kweken is dank zij veel warmte en geluk. Hebt u er echter wel eens over na- gedacht dat het nog niet zo heel lang geleden is dat eigen kweek vuurvinkjes, of blauwfazantjes, op een tentoonstelling een grote bij- zonderheid waren? Gould-amadines waren toen helemaal niet te zien, maar daar is toch wel iets aan ver-

anderd de laatste jaren. Niemand kijkt er meer van op als bovenge- noemde beestjes op tentoonstellin- gen verschijnen. Natuurlijk is een aantal Gould-amadines een mooie trekpleister op een show, maar dat is dan alleen door de mooie kleuren, en beslist niet meer door hun zeld- zaamheid.

Laten we er nu eens van uitgaan dat Gould-amadines mooie, maar doodgevone vogels zijn. Vogels, die net als andere soorten alleen maar wat speciale eisen stellen. Net als bijvoorbeeld een kanarie met zijn kanarievoer en het tralie-nestkastje, of de grasparkiet, maar die moet wél ander voer én een andere nest- gelegenheid hebben.

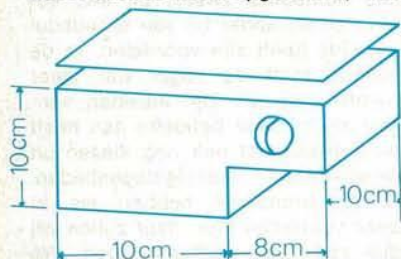
Of u nu in een volière of in een broedkooi wilt gaan kweken, laten we het eerst maar vogels-houden noemen, dat klinkt wat anders, maar maakt eigenlijk niet zoveel uit. De ene liefhebber zweert bij een voli- ère en de ander bij een broedkooi en alles heeft zijn voordelen. In de volière heeft de vogel wat meer ruimte, kan zelf zijn insecten van- gen als hij daar behoefte aan heeft en kan meestal ook nog kiezen uit verschillende nestelgelegenheden. In de broedkooi hebben we al deze voordelen niet; daar zullen wij dus zelf voor moeten zorgen. We hebben echter wél de samenstelling van de broedparen in de hand en we zijn niet afhankelijk van het weer, of de zomer, net zo u wilt. Een voordeel dat we maar bij weinig vo- gelsoorten kennen, is, dat we bij de Gould-amadines kunnen zien wan- néér deze broedrijp zijn. De pop krijgt dan namelijk een loodgrijze tot zwarte snavel en bij de man ont- staat een veel rodere punt aan de snavel dan normaal. Nu zijn het wel eigenzinnige vogels en met deze wetenschap zullen we moeten leren leven. Het is beslist niet zo dat ze broedrijp worden omdat de tempe- ratuur stijgt of omdat het wat langer licht is. Misschien dát deze factoren wel een rol spelen, maar beslissend zijn ze niet.

U kent ongetwijfeld de verhalen van Gould-amadines, die met hun jon- gen in de sneeuw rondhuppelen. Veronderstel nu eens dat u beslist van plan bent om met een stel in de volière te gaan broeden als het zo- mer is, en nou worden die gekke beesten in november ineens broed- rijp. Mooi dat u er dan wel naast zit. Vandaar dat ik er persoonlijk een voorstander van ben om te broeden

in kooien al wil dat echt niet zeggen dat in mijn volière geen Gould-amadines broeden. Op dit punt vind ik het mooie van deze vogelsoort, dat we niet gebonden zijn aan een bepaald broedseizoen, en dat is toch ook wel weer een aantrekkelijke kant. Begrijp me goed, dat wil dus niet zeggen dat ieder broedstel het hele jaar in touw is; twee of hooguit drie nesten is voldoende, maar als een stel op een wat ongebruikelijke tijd broedrijp is heb ik er geen bezwaar tegen.

Of deze meestal onberekenbare tijd van broedrijp worden een erfenis is van het broedseizoen in Australië? Best mogelijk, daar zult u met mij geen ruzie over krijgen.

Het onmiddellijke gevolg van een broedrijp stel Gould-amadines is de nestgelegenheid. Veel soorten nestgelegenheid zijn er in gebruik, maar het model dat mij persoonlijk het meest succes heeft opgeleverd, ziet

u hier getekend. Een overbekend model en bovendien nog eenvoudig zelf te maken ook van restjes hout, die elke liefhebber wel in een hoekje heeft liggen. Het model is eigenlijk afgeleid van een holte in een boom of iets dergelijks en het opvallende is, dat het ondiepe gedeelte door de vogel die niet zit te broeden gebruikt wordt om de omgeving een beetje in de gaten te houden. Trouwens, ook als de jongen op het punt staan om uit te vliegen zult u bemerken dat zij deze ruimte gebruiken om de „pootjes wat te strekken”, of soms met een paar tegelijk eens door het gat te loeren om te zien hoe de wereld er buiten het nest uitziet. Een kostelijk gezicht om enkele (meestal nog half kale) kopjes naar buiten te zien steken, die bij het minste gerucht weer proberen om zo gauw mogelijk naar binnen te komen.

In het diepe gedeelte past precies het overbekende touwnestje en wanneer we daar nog wat uitgelopen touw leggen, zal menige Gould-amadine het een pracht van een kraamkamer vinden en er verder niets aan doen. Voor de zeker-

heid kunt u nog wat uitgelopen touw op de bodem van de kooi of volière leggen, maar dat is meestal vergeefse moeite. Als je in de vrije natuur genoeg neemt met een holletje in een boom, waarom zal je dan van een kant en klaar aangeboden nest zoveel werk maken?

Voor u persoonlijk heeft dit model ook nog een voordeel; wilt u eens controleren hoe de zaken binnen in het nest er voor staan, dan haalt u eenvoudig de bovenkant er af en de rest is eenvoudig. Geen gepruts met onze meestal te grote handen door een te kleine nestopening en al dat soort zaken meer. Wanneer de vogels eenmaal goed zitten te broeden (meestal na het vierde ei) kunt u met een gerust hart het nestkastje van de wand halen en voorzichtig het deksel opbeuren. De vogel, die op dat moment zit te broeden zal u dan in vele gevallen stomverbaasd aan zitten kijken en soms zelfs van de eieren getild moeten worden, om daarna bedaard door het ronde gat naar buiten te verdwijnen. Wanneer dan het nest weer opgehangen is, zit de trouwe ouder-vogel vaak weer in het nest, voordat u goed en wel uw hand uit de kooi gehaald hebt. De eerste paar dagen broedt maar één vogel, terwijl de andere vlak bij het nest op wacht zit. Daarna wordt het erg rustig in uw broedkooi, want dan zitten beide ouders de hele dag op het nest en komen er alleen uit om even een hapje te eten. Pas als de jongen twee of drie dagen oud zijn, gunnen ze zich weer de tijd

om even rustig op een stok te gaan zitten. Het enige wat ik persoonlijk nooit doe, is een broedkooi schoonmaken gedurende de tijd dat zij zitten te broeden tot de jongen een dag of tien oud zijn. Gould-amadines zijn erg goede ouders, en bijna niet van het nest af te „branden”, maar als we de kooi schoonmaken, wordt onkruidzaad en trosgierst op de bodem gelegd, ja, dan is er zoveel nieuws en lekkers aanwezig dat zij wel eens „vergeten” dat de eieren koud worden. Misschien komt het ook wel omdat de omgeving van het nest er zó anders uitziet, dat ze gewoon het idee hebben verhuisd te zijn.

Nu praten we wel zo gemakkelijk over het broeden en alles wat daarmee samenhangt, maar waar we het helemaal nog niet over gehad hebben is de bij Gould-amadines zeer berucht geworden temperatuur é het feit dat bij veel liefhebbers we eieren gelegd worden, maar het daar meestal wel bij blijft.

Hebt u er wel eens over nagedacht welke vogelsoorten in Australië in dezelfde gebieden leven? Onder andere de binsen-astrilde en de spitsstaart-amadine, om maar een paar bekende te noemen. Niet bepaald vogels die we op dit moment als „hoog-tropisch” beschouwen. Voor mij is er daarom ook geen enkele reden te bedenken om dat met Gould-amadines wél te doen. Wat wél een bekend feit is, is dat we tot voor enkele jaren geleden nog niet zo heel erg veel afwisten van deze vogels, denk alleen maar eens aan het voer. Een vogel die niet het juiste voer krijgt, of zich op een andere reden niet erg lekker voelt, gaat onmiddellijk bol zitten en verhuist binnen de kortste keren naar het ziekenkooitje. Daar is de temperatuur veel hoger dan normaal, en het betreffende beest voelt zich meteen veel beter. Dat gebeurt bij diverse liefhebbers een paar keer, en zie, het vogeltje krijgt meteen het etiket „teer” opgeplakt. Natuurlijk willen we met dergelijke vogels gaan kweken, de temperatuur is lekker hoog en tot onze grote vreugde zien we op een gegeven moment zelfs een nest eieren. We weten echter vergeten dat die vogel om een of andere reden bij hoge temperatuur gehouden werd en het resultaat daarvan is dat het broeden van de vogel een fiasco wordt. We grijpen onmiddellijk na de al eerder genoemde bonte Je

Janse meeuwen, en zie, de volgende generatie Gould-amadines wordt zonder mankeren grootgebracht. Het tweede etiket is ook opgeplakt: Japanse meeuwen zijn onmisbaar. **Kunt u zich voorstellen dat wij, wanneer we zo een generatie of tien,**

twintig doorgaan, zélf de echte tere vogels kweken?

We moeten daarbij niet vergeten dat ieder gelegd ei heus geen uitgevlogen jong hoeft te betekenen. Dat doen we bij geen enkele vogelsoort, dus waarom moet dat dan wel

bij de Gould-amadine? Aan een kant is het zelfs maar goed ook, dat er eens een ei of zelfs een heel nest overstuurd raakt. Als dat niet zo was, was er weinig meer te beleven aan onze hobby.

Met dit artikel beoog ik een bijdrage te leveren tot de kweek van groenvinkmutanten. Momenteel kweek ik naast de groene wildvorm drie mutaties, te weten:

LUTINO = INO.

Man overwegend geel met rode ogen. Pop minder geel en meer wit.

BRUIN

Wordt abusievelijk ook wel isabel genoemd. Zonder zwart pigment.

ZILVER = AGAAT

Met opgebleekt zwart pigment.

In dit artikel wil ik het voornamelijk met u hebben over de kweek van lutino en bruin. Voor het agaat zal ik mij beperken tot de rol, die deze speelt in het bereiken van een nieuwe mutatie. Eigenlijk dient men, voordat men met deze mutaties gaat kweken, een weinig kennis te hebben van de erfelijkheidsleer. Het is bekend, dat veel liefhebbers hiervoor terugdeinzen, vooral de wildzangmensen, die denken (dachten) dit toch niet nodig te hebben. Ook staan in diverse op zichzelf zeer prijzenswaardige artikelen over de groenvinkmutaties soms onjuistheden. Zo staat er in sommige Belgische bladen (die overigens zeer veel en goede informatie verstrekken) te lezen, dat het zilver recessief zou vererven. Uit kweekervaring is mij persoonlijk gebleken, dat lutino, bruin en zilver geslachtsgebonden vererven. (N.B.: Bij de kleurkanarie vererft het ino niet geslachtsgebonden, maar onafhankelijk.) Er worden ook nog steeds groenvinkpoppen aangeboden, die split zouden zijn. Laat u niet in de boot nemen, split groenvinkpoppen bestaan niet.

Spijtig was het dat in het leuke verslag, dat in „Onze Vogels” van september 1977 stond, een zetfout is geslopen. E.e.a. ongetwijfeld buiten schuld van de schrijver. Uit de paring lutino man x wildkleur pop komen

50 % lutino poppen en 50 % wildkleur mannen split lutino en niet, zoals vermeld, 50 % lutino poppen split wildkleur en 50 % lutino mannen.

Wat in bovengenoemd verslag niet werd vermeld is het feit, dat de groene mannen uit de paring lutino man x isabel pop (bedoeld is hier natuurlijk een bruine pop) wildkleur mannen komen, die zowel split zijn voor lutino als voor bruin. Vandaar ook dat de schrijver uit de nakweek met deze vogels zoveel bruinen kreeg. Immers hij kweekte met 5 koppels; te weten twee koppels bruinen, twee koppels split lutino x lutino en één koppel lutino x bruin.

Toch kwamen er uit de eerste ronde van 20 jongen slechts 2 lutino's. Wellicht een bewijs, dat zijn split lutino mannen ook split zijn voor bruin.

Nu is er met deze dubbelsplit mannen, d.w.z. mannen zowel split voor lutino als voor bruin, iets bijzonders aan de hand. Veel kwekers van groenvinkmutaties verbazen zich steeds weer over het feit, dat ze soms lutino poppen krijgen met bruin in de rug en de vleugelpennen en vooral in de staart. Mijn verklaring hiervoor is, dat deze poppen veelal uit een paring komen, waarbij gebruik gemaakt is van dubbelsplit mannen (ook bij het gebruik van bruine man split lutino en lutino man split bruin treedt dit verschijnsel op.

Wat is er nl. het geval: Bij deze dubbelsplit mannen is er sprake van crossing over. Deze mannen vererven dan de volgende kleuren:

1. hun eigen groene kleur,
2. lutino,
3. bruin,
4. een combinatie van lutino en bruin.

In symbolen als volgt:

1. (x) z⁺ ino⁺
2. (x) z⁺ ino
3. (x) z ino⁺
4. (x) z ino

Uit mogelijkheid nr. 4 komen nu die bewuste lutino poppen met dat bruin erin.

Ik heb er mijn kweekboeken van de laatste vier jaren op nageslagen en iedere keer als ik die bewuste poppen had gekweekt kwamen ze uit bovengenoemde mannen.

Vervolgens wil ik graag enkele van de meest voorkomende paringen behandelen.

Wildkleur man x lutino pop geeft 50 % wildkleur mannen split lutino en 50 % wildkleur poppen. Idem als de pop bruin of agaat is.

Wildkleur man split lutino x groene pop geeft:

- 25 % wildkleur mannen,
- 25 % wildkleur mannen split lutino,
- 25 % wildkleur poppen,
- 25 % lutino poppen.

Aan de mannen uit deze paring is niet te zien of ze fokzuiver voor de wildkleur of split lutino zijn. Men moet ze dus uitproberen om hiervan zeker te zijn.

Dezelfde uitkomsten worden verkregen, als de man split is voor bruin of voor agaat.

Wildkleur man split lutino x lutino pop geeft:

- 25 % wildkleur mannen split lutino,
- 25 % lutino mannen,
- 25 % wildkleur poppen,
- 25 % lutino poppen.

Wildkleur man split bruin x lutino pop geeft:

- 25 % wildkleur mannen split lutino,
- 25 % wildkleur manen split lutino/split bruin,
- 25 % wildkleur poppen,
- 25 % bruine poppen.

Ook deze mannen moeten uitgeprobeerd worden om te weten, welke dubbelsplit zijn en welke alleen maar lutino vererven.

Wildkleur man split lutino/split bruin x wildkleur pop geeft:

1. wildkleur mannen,
2. wildkleur mannen split lutino,
3. wildkleur mannen split bruin,
4. wildkleur mannen split lutino/split bruin,
5. wildkleur poppen,
6. lutino poppen,
7. bruine poppen,
8. combinatie = lutino poppen met bruin erin.

Wildkleur man split lutino/split bruin x lutino pop geeft:

1. wildkleur mannen split lutino,
2. lutino mannen,
3. wildkleur mannen split lutino/split bruin,
4. lutino mannen split bruin,
5. wildkleur poppen,
6. lutino poppen,
7. bruine poppen,
8. combinatie = lutino poppen met bruin erin.

Wildkleur man split lutino/split bruin x bruine pop geeft

1. wildkleur mannen split bruin,
2. wildkleur mannen split lutino/split bruin,
3. bruine mannen,
4. bruine mannen split lutino,
5. wildkleur poppen,
6. lutino poppen,
7. bruine poppen,
8. combinatie = lutino poppen met bruin erin.

Er liggen voor de toekomst nog tal van interessante mogelijkheden, zoals: Wanneer komt de echte isabel (misschien is hij er al). Om dit te verduidelijken behandelen we nóg een paring en wel: Zilver (= agaath) man x bruine pop geeft:

- 50 % wildkleur mannen split agaath/split bruin,
- 50 % agaath poppen.

Om een lang verhaal kort te maken kan ik u vertellen, dat deze mannen passe-partoutmannen (type 1) worden genoemd.

Vindt er nu crossing over plaats, dan is de gemeetvorming van deze mannen als volgt:

1. (x) z⁺ rb = agaath
2. (x) z rb⁺ = bruin
3. (x) z⁺ rb⁺ = groen (wildvorm)
4. (x) z rb = **isabel**

Uit de 4e mogelijkheid komen nu de echte isabel poppen. Ook blauw behoort misschien op redelijk korte termijn tot de mogelijkheden.

Voor eventuele reacties op dit artikel houd ik mij ten eerste aanbevolen.

W. van Wel.

GEZA SEPT

Voorkomt en geneest virusziekten en infecties.

Een goedkoop en afdoend middel dat eenvoudig toegepast kan worden: enige druppels aan het drinkwater toevoegen is voldoende.

Populierstraat 121 - 123
Tel. 070 - 60 23 84

**W. ROUPPE
VAN DER VOORT**

Amerik. MOTOR broedmachine TURNX

Geheel doorzichtige „Elementverwarming“ met luchtcirculatie via ventilator. Automatische warmte regeling en keerinrichting. Met 3 keerringen voor 24 grote en 24 kleine kwarteleieren, 18 fazant of dwerghoender eieren en 12 hoender- of andere grotere eieren. Ook als kunstmoeder te gebruiken.

prijs f. 129,- franco

Van Waardhuizen
LEIDERDORP
v.d. Valk Boumanweg 204
Telefoon 071-13 08 37

A. P. v. GILS

Abcovenseweg 19 - Goirle
Telefoon 013-34 15 79
b.g.g. 013-34 13 28

In- en verkoop van alle soorten siervogels. Speciaal Australische Vinkjes en Parkieten

Geopend dagelijks 9 tot 12 uur en 13.30 tot 18.00 uur.
Zaterdags tot 16.30 uur - Zondags 10 tot 12 uur.

theoretische kennis van de kleurkanariekeek . . . overbodige luxe of noodzaak?

In voorgaande artikels is reeds aangegeven dat we de ons, bij kleurkanaries, bekende erflijke eigenschappen of factoren kunnen indelen in drie groepen, nl. de dominante, de intermediaire en de recessieve factoren. De wijze van vererving en het gedrag van een dominante factor is reeds aangegeven. In dit artikel zal worden getracht uiteen te zetten hoe een recessieve factor zich gedraagt en vererft.

Onder een recessieve factor verstaan we een factor waarvan de vererving van de mutant terugtredend, zwakker, is ten opzichte van de werking van de wildvorm. Dit gedrag van de recessieve mutant heeft voor de kleurkanariesport vergaande gevolgen. Bij de bespreking van de dominante factor is steeds gesteld dat deze steeds dubbel aanwezig is. Dit is bij recessieve factoren niet altijd het geval. Daarom zal een ontferverdeling worden gemaakt in recessieve factoren die onafhankelijk vererven en recessieve factoren die geslachtsverbonden vererven (zie voor deze beide wijzen van vererving het vorige artikel).

het gedrag van een onafhankelijk vererrende recessieve factor

We kennen bij de kleurkanarie een groot aantal onafhankelijk vererrende factoren. Van deze factoren zijn de volgende recessief: de opaalfactor, de inofactor en de recessief-witfactor. Al deze genoemde factoren komen steeds in de dubbele vorm bij de kanaries voor. Er zijn dus weer de volgende mogelijkheden aanwezig:

1. dubbel in het bezit van de wildvorm,
2. dubbel in het bezit van de mutant,
3. zowel in het bezit van de wildvorm als van de mutant.

Als een kanarie de wildvorm dubbel bezit, dan zal in het uiterlijk alleen de invloed van deze wildvorm zichtbaar zijn. Bezit een kanarie zowel de wildvorm als de mutant van een recessieve factor, ook dan zal uitsluitend de invloed van de wildvorm in het uiterlijk zichtbaar zijn. De

werking van de mutant is immers zwakker dan de werking van de wildvorm. Als de mutant van een onafhankelijk vererrende factor dubbel bij een kanarie voorkomt, zal alleen dan de werking van deze mutant in het uiterlijk zichtbaar zijn.

Om bovenstaande met een praktisch voorbeeld toe te lichten, zal de opaalfactor als voorbeeld worden genomen. De wildvorm van deze factor veroorzaakt in het uiterlijk van een kanarie geen wijzigingen. De wildvorm veroorzaakt dus het kenmerk „niet-opaal”. De mutant van deze factor veroorzaakt in het uiterlijk het kenmerk opaal.

In deze serie is al eerder gesteld dat iedere generatie van z'n ouders de helft van de erflijke eigenschappen ontvangt. Welke helft dat is, is nooit met zekerheid vast te stellen. We maken daarom dan ook een zg. kansberekening van de eventuele mogelijkheden.

Uit bovenstaande blijkt nu dat we uit twee vogels, die „niet-opaal” zijn, nooit geen opaal jongen kunnen fokken. De werking van de mutant is niet aanwezig. Ook is al duidelijk gemaakt dat een kanarie, in het bezit van zowel de wildvorm als de mutant, in het uiterlijk de invloed van de wildvorm laat zien; in ons voorbeeld zal een kanarie, in het bezit van de opaalfactor, uiterlijk dus „niet-opaal” zijn. Nu kunt u opmerken dat in deze vogel toch de werking van de mutant, zij het in enkele vorm, aanwezig is. Deze invloed kan wel op de volgende generatie worden overgebracht. Dit zal straks nog ter sprake komen. Dit soort kanaries kunnen we krijgen uit de paring van opaal maal niet-opaal. Alle jongen zijn uiterlijk dan „niet-opaal” maar zijn wel opaal „bloedig” of „split opaal”. Bezit de kanarie dubbel de mutant van deze factor, dan alleen is deze opaal.

Samenvattend kunnen we dus de volgende kweekcombinaties samenvormen:

a. niet-opaal maal niet-opaal

geeft uitsluitend jongen die niet-opaal zijn.

b. niet-opaal maal opaal

geeft uitsluitend jongen die niet opaal maar „opaal bloedig” zijn.

c. opaal bloedig maal niet-opaal

geeft uitsluitend jongen die uiterlijk niet-opaal zijn, maar van deze jongen kan theoretisch 50% opaal bloedig zijn. Welke dit zijn is zoals gezegd uiterlijk niet waarneembaar. Dit is dan ook een onvoordelige paring, welke in de eerste generatie geen enkele opaal oplevert.

d. opaal bloedig maal opaal bloedig

geeft theoretisch 25% opalen, 50% opaal bloedig en 25% niet-opaal. Van deze laatste 75% kan ook weer niet met zekerheid worden gezegd welke opaal bloedig is.

e. opaal bloedig maal opaal

geeft theoretisch 50% opalen en 50% opaal bloedig. Van deze laatste 50% kan wel met zekerheid worden gezegd dat ze opaal bloedig zijn.

f. opaal maal opaal

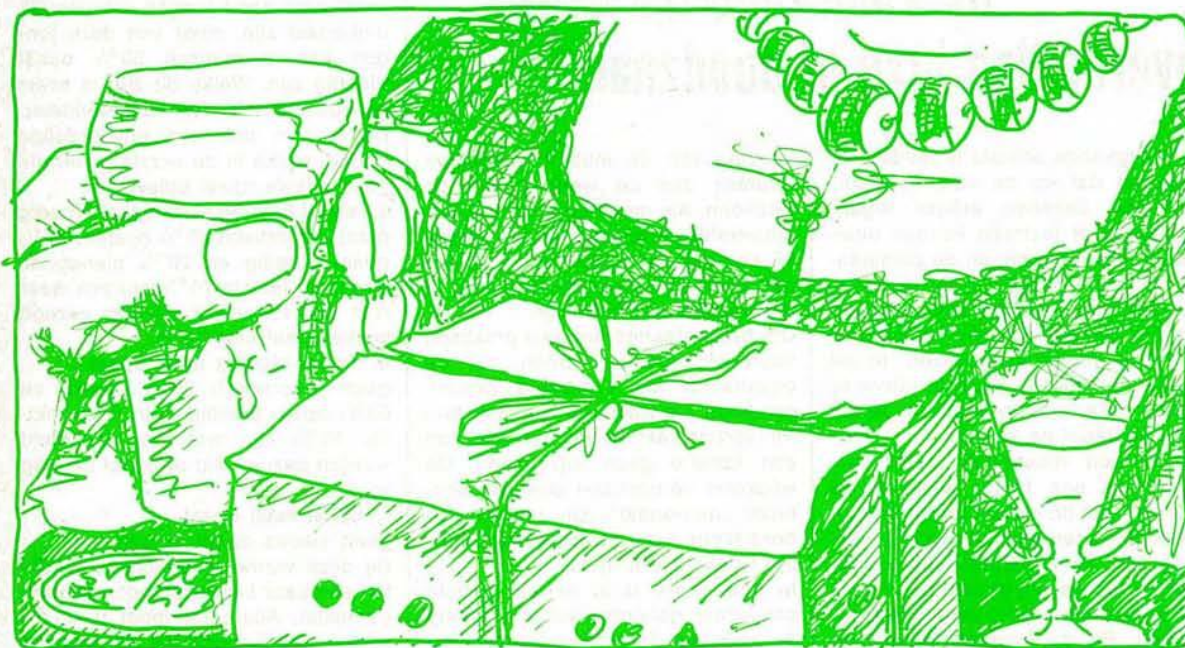
geeft steeds opaal jongen.

Bij deze vermelde uitkomsten moeten een paar kanttekeningen worden geplaatst. Allereerst moet u er rekening mee houden dat de gegeven percentages zuiver theoretisch zijn. U moet deze nooit koppelen aan het aantal eitjes, dat per broedronde in het nestje ligt. Het komt voor dat waar bijv. 25% opalen kunnen worden verwacht, in een broedronde alle jongen opaal zijn. Ten tweede moet vooral een beginnende liefhebber er op verdacht zijn dat hij bij het aankopen van opaal bloedige vogels inzag krijgt in een nauwkeurig bijgehouden kweekboek. Maar al te vaak worden dergelijke vogels aangeboden zonder dat de eigenaar dit kan bewijzen.

Er is nu steeds gewerkt met de opaalfactor, maar u kunt bovenstaande zelf uitwerken met de inofactor en de recessief-wit factor. De uitkomsten zullen gelijklozend zijn. Alleen spreken we bij de laatste factor van recessief-wit vererrend en niet van „bloedig”, wat genetisch toch al niet een juiste uitdrukking is. In het volgende artikel zal aandacht worden besteed aan het gedrag en de vererving van geslachtsgebonden recessieve factoren. Deze factoren zijn voor de kleurkanariekeek van groot belang, daar zij verantwoordelijk zijn voor de vorming van de pigmentkleur.

Hendrik K.

het gebeurde op een vogelmarkt

vrouwenlogica

Tijdens een vogelmarkt van een vereniging ergens in Nederland zaten aan een tafeltje een vrouw, een jongetje van een jaar of tien en enige mannen. De mannen hadden een biertje voor zich staan, de vrouw een sherry en het jochie een cola. Maar behalve een biertje, stond er voor één van de mannen ook een doosje op tafel, waarin pas gekochte vogels vaak worden vervoerd. Aan de geluiden uit het doosje en het schudden daarvan bleek dat er inderdaad één of meer vogel(s) in zaten.

Ik bevond mij in de onmiddellijke nabijheid van het gezelschap en kon zodoende hun gesprek opvangen. Ik hoorde dat één van de andere mannen aan de man met het doosje vroeg: „Heb je vogels gekocht?” De aangesprokene antwoordde: „Ja, een paar zebrevinkjes voor mijn zontje. Ik had nog een oude binnenvolière op zolder staan en die heb ik nu maar tevoorschijn gehaald, omdat Eric (zo heette het jongetje vermoedelijk), zo graag een paar vogeltjes wilde.” „Bij wie heb je ze gekocht?”, vroeg de eerste man weer. „Bij die handelaar daar in de

hoek”, zei Pa, en wees in de richting van een handelaar, die met zijn handel in één der hoeken van de zaal stond. „Nou”, zei de eerste man daarop, „dan mag je ze de eerste tijd wel goed warm zetten, want ik weet toevallig dat die man zijn vogels allemaal erg warm houdt.”

Pa moest kennelijk even nadenken, want het duurde even, voordat hij zei: „Dat kan niet, want de volièrre staat in een onverwarmde kamer en daar kan ik ook niet stoken.” „Nou, dan zijn ze overmorgen wel mooi dood, hoor”, zei de eerste man. „Je moet ze langzaam aan laten afwennen. Waarom zet je ze niet eerst in de huiskamer?” „Dat wil zij (hier wees hij in de richting van de vrouw die ook aan het tafeltje zat en kennelijk zijn echtgenote was) niet hebben en bovendien wen ik ze dan nog niet af, want daar staan ze ook warm.”

Zoonlief keek intussen met een bedroefd en wat angstig gezichtje van de één naar de ander. Pa, die dit zag, kreeg medelijden met hem en zei om het wat minder ernstig te doen lijken: „Och, het zal best mee-

vallen hoor, want ze komen niet op de tocht te staan.”

Moeder, die denkkelijk alleen het laatste maar had gehoord van het hele gesprek, omdat zij steeds rond had zitt ente kijken om te zien wie er wel allemaal waren, mengde zich hierop ook in het gesprek met de woorden: „O, maar daar kan ik wel voor zorgen hoor, dan zet ik gewoon een paar ramen tegen elkaar open, dan hebben ze tocht genoeg!”

Even was het muisstil aan het tafeltje. Stomverbaasd zaten de mannen elkaar aan te kijken. Doch direkt daarop barstten alle mannen in zo'n luid gelach uit, dat de aandacht van alle aanwezigen in de zaal op het groepje werd gericht. Alleen de vrouw en haar eigen man deden niet mee. Hij keek haar met een allesvernietigende blik aan, waardoor zij in de gaten kreeg dat zij de één of andere domme opmerking had gemaakt. Zij kreeg een hoogrode kleur en keek beschaamd voor zich in haar glaasje sherry. Het jongetje begon te huilen. Even later verlieten Pa, Moe en zontje, met hun doosje, de zaal.

S. H. Carolus

gefriseerde japanse meeuwen

(naar aanleiding van het artikel van de heer J. van Dijk in *Onze Vogels*, nummer 12/77).

De heer Van Dijk vraagt, wat voor nut het heeft vogels te kweken, die niet meer kunnen vliegen.

Bij de gefriseerde Japanse meeuwen was tot nu toe nog geen enkele vogel, die niet in de kooi op de stok kon vliegen. En Japanse meeuwen, die zo sterk gefriseerd zijn, moet men ook niet zomaar in de volière zetten als men merkt dat ze wat onbeholpen vliegen.

De in *Onze Vogels* afgebeelde vogel is in de grond van de zaak een extreem geval. Het was min of meer een probeersel, hoe ver de frisering zou gaan als steeds weer gefriseerd x gefriseerd wordt gepaard en eventueel nog kuifvogels worden ingekruist.

Om een te sterke frisering, vooral in de vleugelpennen, te vermijden, hoeft alleen maar een niet-gefriseerde vogel aan een gefriseerde gepaard te worden, en de mate van frisering loopt al sterk terug.

In Duitsland moet nu zodanig gekweekt worden, dat de frisering, zo mogelijk, alleen maar in de borst aanwezig is en niet in de grote veren. Daarbij eventueel nog een kuif, die echter onafhankelijk vererft.

De gefriseerden schijnen zich echter niet in een groot enthousiasme te kunnen verheugen, want in Breda op de Bondsshow was er niet één en in Duitsland op de Bondsshow in Böblingen waren er twee te zien.

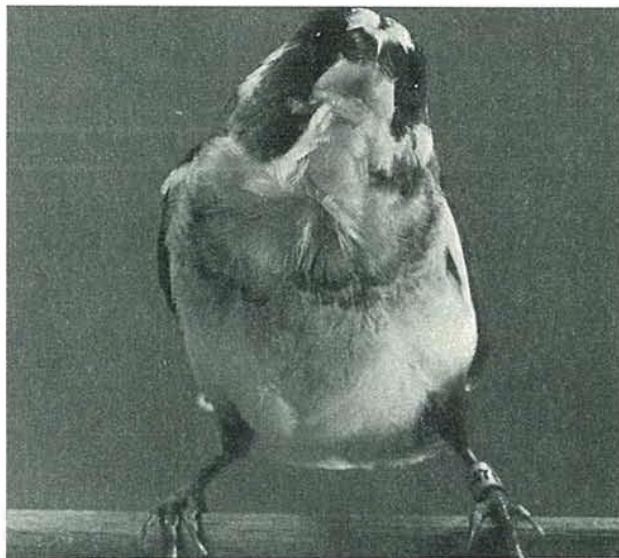
Maar het is zoals met alle nieuwe mutaties: de liefhebbers moeten er eerst aan wennen.

Naschrift: Zoals ik nu pas heb gelezen, is de heer J. van Dijk voorzitter van de Speciaalclub Japanse Meeuwen, en als zodanig zou hij toch optredende mutaties niet bij voorbaat al moeten afkeuren, maar met voorstellen moeten komen, hoe deze vogels er volgens hem zouden moeten uitzien en hoe men ze zou moeten kweken.

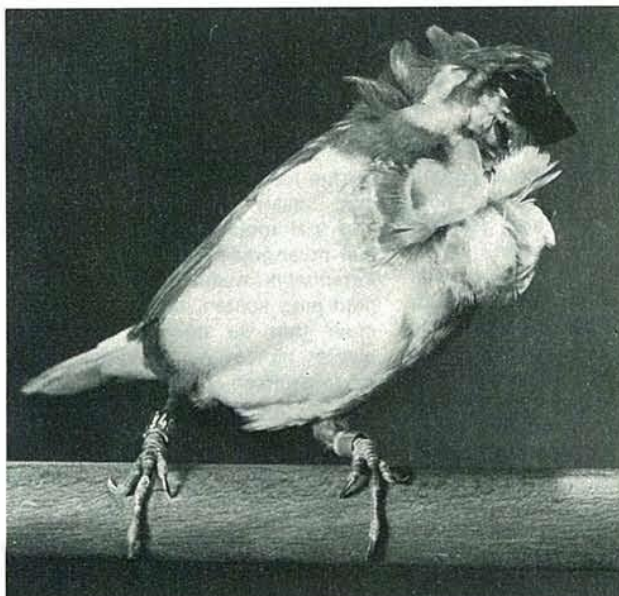
Tekst en foto's: Günter Oppenborn
Vertaling: J. Luysterburg

Een bijna eenkleurige donkerbruine
Japanse meeuw met een grote krul
op de borst

Een wit-donkerbruin bonte Japanse
meeuw met krul op de borst

Een wit-mokkabruin bonte Japanse
meeuw met krul en kuif

overtollige vogels,

Naar men zegt, ligt de export van kanaries vrijwel stil, hetgeen zou worden bevestigd door het feit, dat de exporteur, die normaal in het winterseizoen twee- à driemaal komt om de overtollige vogels van de kwekers op te halen, nu slechts eenmaal of zelfs in het geheel niet is komen opdagen.

Het gevolg is, dat vrijwel elke (tentoonstellings-)kweker met ruimtegebrek kampt, omdat hij een volière bezit, die op „doorstroming” is gebouwd.

De vogelliefhebbers op het platteland zullen — behalve in de nieuwbouw — nog wel een uitwijkmogelijkheid hebben voor uitbreiding van hun vogelverblijf, maar in de steden raak je doorgaans gelijk in de problemen.

Er op doordenkend, wat het zou betekenen voor onze vogelsport, wanneer de uitvoer definitief of voor meerdere seizoenen zou stagneren, kom je tot de conclusie, dat zoiets min of meer fataal zou kunnen zijn. Nu reeds proberen diverse leden hun vogels voor uiterst lage prijzen kwijt te raken, terwijl anderen vooral voor poppen onredelijk hoge prijzen vragen, wetende dat iedereen hoofdzakelijk met een hok vol mannen zit en hier dan liefst ook een gelijk of hoger aantal poppen bij wil houden.

Hoe men dan straks met de oude vogels en een groter aantal jongen dan aanvankelijk de opzet was moet handelen wordt blijkbaar gemakshalve over het hoofd gezien.

Naar mijn mening zal men op een gegeven ogenblik gewoon niet meer verder kunnen kweken, omdat de ruimte, het geld voor voer en/of de beschikbare tijd het niet toelaat. Een minder plezierig gevolg zal zijn, dat ook het aantal inzendingen op tentoonstellingen hieronder gaat lijden. Het vraagprogramma geldt immers alleen voor kanaries van het laatste of hooguit de beide laatste broedjaren!

Het is te begrijpen, dat niemand

hiervoor in eerste instantie een pasklaar antwoord heeft of een bevredigende oplossing kan vinden.

Mijns inziens zal ook hier de natuur zijn loop moeten hebben, maar dan wel met behulp van de mens.

Een nog strengere selectie op de broedparen zal moeten plaatsvinden en een drastische beperking van het aantal te kweken vogels. Het is in het gehele economische bestel nu eenmaal zo, dat er een voortdurende wisseling in vraag en aanbod is. Bij gering aanbod stijgen de prijzen en zal na verloop van tijd de vraag weer toenemen; het omgekeerde is ook waar, bij groot aanbod dalen de prijzen en zal de markt vrij spoedig verzadigd zijn.

Om een voorbeeld te noemen, ongeveer twee jaar geleden begon de rage om recessief-witte kanaries te kweken, de dominanten raakten in ongenade en men betaalde voor de Eigels witten zo'n f 80,— en meer voor een koppel. Na een enorme opgang in deze kleurslag zit er nu goed de klad erin; verschillende kwekers hebben een (onverantwoord) groot aantal van deze vogels gekweekt en kunnen ze nu aan de straatstenen niet meer kwijt.

Gevolg . . . velen willen met alle geweld van hun voorraad af en bieden deze — ongetwijfeld mooie vogels — voor afbraakprijzen te koop aan. Blijkbaar speelt de gedachte aan een hobby, die geen geld mag kosten en zo mogelijk zelfs nog wat moet opleveren toch nog een belangrijke rol.

Persoonlijk meen ik, dat elke hobby geld mag kosten, de ene misschien meer dan de andere, omdat het plezier niet in een geldswaarde is uit te drukken.

Voorts, dat een hobby, waarin met levende wezens wordt (samen)gewerkt iets geheel anders is en een veel grotere verantwoordelijkheid bij de beoefenaar legt, dan bijvoorbeeld het verzamelen van postzegels, sigarenbandjes en dergelijke of het maken van foto's, dia's en

noem maar op wat er verder — orr met Wim Sonneveld te spreken — in dit land wordt afgeprutst.

In bedoelde gevallen kun je me veel geld zeldzame exemplaren aan de verzameling toevoegen of op het gebied van de fotografie een verdergaande verfijning toepassen door het gebruik van dure apparatuur met meer mogelijkheden.

In onze hobby kun je door veel geld te betalen aanvankelijk ook met topvogels beginnen of het kweekmateriaal uitbreiden, maar daarna komt de kennis en het inzicht een woordje meespreken. Kun je met de jongen van de aangekochte vogels hetzelfde peil bereiken of handhaven is een levensgroot vraagteken, vooral wanneer je ook nog gaat kruiser met exemplaren, die je zelf reeds ir bezit hebt of eventueel — wat nog moeilijker is — van weer (een) andere kweker(s) hebt gekocht.

Menigeen gaat hier met de vereringsleer of de praktische uitkomst: finaal de mist in en gooit het bijltje er bij neer of schakelt het volgende seizoen voor de verandering maai eens weer over op de kleurslag of het postuur, waar de populariteit dar vanaf straalt en waaraan in de naaste toekomst ook nog goed geld kar worden verdiend.

Nu de afzet echter stagneert, lijkt mij een herbezinning in zoverre nodig, dat we ons enige beperkingen gaan opleggen in het aantal te kweken vogels en/of het teveel van een bepaalde kleurslag of postuur. U zult mij kunnen tegenwerpen: „E wordt in dit land al zoveel geregeld en op allerhande gebied moet worden beperkt, nu ook al in onze liefhebberij? Laat die er toch alstu blijft buiten!”

Voor deze gedachtengang kan iedereen begrip opbrengen, ware he niet, dat het kwaad dan zichzelf uiteindelijk straft. We komen allen met hokken vol vogels te zitten en kunnen straks geen kant meer op. Ik weet wel, de kwekers van topvogels zijn hun overtollige exempla

wat doen wij ermee?

ren doorgaans vrij vlot kwijt, maar dan heeft de koper meestal een behoorlijk aantal van zijn minder goede kweekprodukten aan de exporteur of de dierenwinkel verkocht om niet te veel geld in zijn hobby te hoeven steken.

U begrijpt, wij zitten in de beruchte vicieuze cirkel van verkopen om te kunnen kopen enz. enz. Om deze cirkel te doorbreken, moet een bepaalde tactiek worden gevolgd en dan lijkt mij de vorenomschrevene de enig mogelijke om tot een verantwoord resultaat te komen.

De methode, zoals die door houders van postduiven wordt toegepast en waarbij dieren, die niet aan de verwachtingen voldoen of onverkoop-

baar zijn, zonder meer worden afgemaakt, ligt mij niet zo. Bij voorkeur dood ik een vogel pas, wanneer hij nodeloos moet lijden, maar dat is iets heel anders! Je kunt een dier toch niet afmaken, omdat het geen tentoonstellingsvogel is of omdat de kweek niet optimaal is?

Zie ik en menige vogelliefhebber met mij het vorenstaande vraagstuk te zwart? Is dit een van die problemen, die zichzelf oplossen?

Het antwoord is aan hem of haar, die een betere mening of goede raad weten te geven. Doel is en blijft onze vogelliefhebberij met plezier in stand te kunnen houden en het peil zo mogelijk voortdurend te verbeteren.

Tekst: H. Seegers
Foto's: A. Mollinger

pietpraat over agaatpastel

door J. Kuiper

De standaard zegt over de agaastpastel het volgende: Door de werking van de pastelfactor (tweede reductiefactor) krijgen de pigmentstreepjes van de agaastpastellen een enigszins grijsachtige, soms een wat bruin aandoende grijze kleur. De streepjes redelijk kort en smal, moeten tot in de flanken doorlopen. Opgebleekte vleugelpennen als fout aan te rekenen. Geen of althans zo weinig mogelijk bruin op de rug. Snavel - pootjes - nagels licht en éénkleurig. Een minder goede agaastpastel kan op het eerste gezicht verward worden met een gewone, wat zwaar getekende, isabel. De zwarte donskleur van de agaastpastel zal echter steeds houvast bieden. Tot zover de standaard-eisen; een kantekening mijnerzijds is welhaast onvermijdelijk. Wanneer namelijk het gehele pakket nuchter wordt bekeken kom je vanzelf tot de ontdekking dat er eigenlijk, ook al staat dat er niet, een eisenpakket samengesteld is dat van toepassing is op agaastpastelmannen! Kijk maar eens naar de foto's, het verschil tussen de man en de pop is, dacht ik, overduidelijk zichtbaar. In aanmerking nemend dat ik wel eens een vogeltje zie moet ik u bekennen dat ik nog nooit een agaastpastelpop gezien heb die de standaard-eisen redelijk benaderde. De poppen uit deze serie zijn bijna zonder uitzondering veel te bruin!

Ik herinner me bijvoorbeeld een zilveragaastpastelpop die bruiner was dan menige bruinpastel, ik herinner me ook twee magnifieke goudagaastpastelmannen, één in Dordrecht en één in de Gelderse Achterhoek. De betrokken goudagaastpastellen waren nooit te verwisselen met een isabel; bij agaastpastelpoppen komt dat regelmatig voor.

Eens, ik geloof dat het in Oud-Beijerland was, kregen we zo'n dertig oranjeroodisabelschimmels te keu-

ren, ongeveer de helft daarvan bleken oranjeroodagaastpastelschimmels te zijn! Dit is natuurlijk een erg kras voorbeeld, toch komt het regelmatig voor dat de poppen uit de agaastpastelserie als isabel ter keuring worden aangeboden. Zó regelmatig dat zelfs de standaard-eisen daarop ingaan. Het is overigens onnodig, isabellen met zwarte donsbevedering zijn er niet. Wanneer u nu de vogels voor de TT uitzoekt hebt u ze in de hand om eventuele bevederingsgebreken te corrigeren; indien u niet absoluut zeker weet dat een bepaalde vogel een isabel is, blaas dan even. Als de donskleur zwart is, is de vogel geheel een agaastpastel, hij/zij kan dan in de juiste klasse worden ingezonden. Leuk voor u én voor de keurmeester! O ja, het corrigeren van bevederingsgebreken moet minstens 8 (acht) weken voor de inbrengdatum geschieden, als dat pas op een later tijdstip gebeurt krijgt de vogel gegarandeerd aanmerkingen over onvolgroeide vleugels en/of staartpennen.

Wist u dat isabellen met blauwfactor soms bedrieglijk veel lijken op agaastpastellen? Gelukkig brengt ook hier de kleur van de donsbevedering uitkomst; toch wast al het water van de zee niet weg dat in bepaalde gevallen ook zogenaamde klassieke kleurslagen op hun donskleur moeten worden thuisgebracht, genetisch thuisgebracht natuurlijk. De uiterlijke verschijningsvorm is dan zo weinig karakteristiek dat nadere beschouwing beslist noodzakelijk is. Dat geldt heus niet alleen voor agaastpastellen, die zelfde problematiek ontstaat bijvoorbeeld ook bij te bruine isabellen en bij bruinen met een te gering bruinbezit. Vanzelfsprekend heeft dit niets te maken met agaastpastel, wél met de bij de keuring en/of herkenning optredende problemen. Agaastpastellen kunnen intensief en niet-intensief zijn, de bijkleur kan zijn oranjerood, geel en wit, al of niet gecombineerd met de ivoorfactor. Daarbij moet wel in ogenschouw worden genomen dat geelfactorige niet-intensieven enkelgeelfactorig moeten zijn en dat intensieve geelfactorige agaastpastellen onveranderlijk in het bezit moeten zijn van de dubbele geelfactor.

Er bestaat slechts één uitzondering; dat zijn de niet-intensieve ivoortinten in deze serie. Van hen wordt een geelfactor verlangd die ergens tussen de enkele en de dubbele

geelfactor hangt, dit wijkt dus duidelijk af van de eisen voor de niet-ivoren in deze kleurslag. Opgebleekte vleugelpennen zijn volgens de standaard-eisen een ernstig gebrek; als vleugelpennen opgebleekt zijn is dat in 9 van de 10 gevallen ook het geval met de staartpennen. De term „opbleken” heeft in deze context niets te maken met schadelijke effecten die kunnen ontstaan door te veel zonlicht, als agaastpastellen opgebleekte pennen hebben wordt dat meestal veroorzaakt door het bij voortdurend aan elkaar pareren van pastellen. Dat doende wordt automatisch de werking van de pastelfactor als het ware gestimuleerd het uiteindelijke resultaat is strafbaar pigmentverlies!

Te voorkomen en te herstellen doo zo af en toe een pastelman te pareren aan een niet-pastelpop, uit zo'r paring zijn alle dochters pastellen de zonen zijn dan pastelverervend. Over het algemeen is dit voldoende om pigmentverlies te voorkomen en, of te herstellen. In het volgende pietpraatje zal ik met u eens wader dieper ingaan op de verschillen in verschijningsvorm die zichtbaar zijn in de verschillende pigmentseries

TOT DAN!

Foto's:
Dennis Avon en
Tony Tilford
Uit boek Pietpraat

Man

Pop

de zuidamerikaanse papegaaien en de W.B.U.D.

1

Tekst: Dr. J. Ingels

Foto: H Müller/Vogelpark Walsrode

Sedert 16 juli 1977 is de Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten in werking getreden. Dat weten we zo stilaan wel allemaal. De lange lijst van vogelsoorten waarvan „het verboden is ze onder zich te hebben, te koop aan te bieden, te verkopen of af te leveren”, verscheen in nr. 8 van Onze Vogels (augustus 1977).

Onder de papegaaiachtigen (Psittaciformes) vinden we ook een lange reeks van soorten uit Zuid- en Midden-Amerika. De bedoeling van dit stukje is een redelijke verklaring te geven voor het „waarom” (en soms het „waardoor”) die bepaalde soorten beschermd moeten worden . . .

De steeds maar toenemende bevolking van Midden- en Zuid-Amerika vraagt voortdurend naar nieuwe landbouwgronden, die het noodzakelijke voedsel moeten opbrengen. Die nieuwe opbrengstgronden worden gewonnen op de oorspronkelijk immense oerwouden. De daarbij aangerichte schade is onherstelbaar voor alles wat er in groeide en leefde! Eens gerooid kan en zal het majestueuze oerwoud zal nooit meer herstellen, wat een blijvende verwoesting, een „voor-altijd” aftakeling van de neotropische gebieden betekent. Alles wat er oorspronkelijk leefde (planten, vogels, dieren, Indianen ook) lijdt onherstelbare schade onder deze „plunderende” beschaving . . .

Dat een zekere bescherming van wat daar nu nog leeft en groeit, ook vanuit West-Europa, mogelijk is en moet gebeuren, wil ik bewijzen aan de hand van het lijstje neotropische papegaaiensoorten dat onder de W.B.U.D. valt. De internationale vogelhandel, die voldoet aan onze vraag naar zeldzame papegaaien, heeft bedenkelijke gevolgen voor bepaalde soorten. Het begrip „zeldzaam” zou ons meer moeten aanzetten tot „beschermen” dan tot „willen bezitten”.

Tot de door de W.B.U.D. bescherm-

de Zuidamerikaanse papegaaiachtigen behoren niet minder dan 8 soorten ara's. Deze grote papegaaien (de grootste mag gezegd worden) zijn altijd al geliefde „huisvogels” geweest. Grote aantallen zijn steeds weer weggevangen en ingevoerd geweest in alle landen waar de Westerse beschaving, met zijn zucht naar „het exotische”, had „toegeslagen”! Niet alleen worden ze sedert eeuwen beschouwd als ideale en prachtige park- en dierentuinvogels, maar ook vele private liefhebbers (vooral in de U.S.A.) verlangen naar het bezitten van zo'n exotische prachtvogel.

Trouwens, ook de plaatselijke Zuidamerikaanse bevolking is niet afkerig van zo'n kleurrijk „kippetje”! Als de gelegenheid zich voordoet worden ze eenvoudig afgeschoten, en verhuizen ze naar de bekende kookpot! Ik zal nooit het beeld vergeten van een inheemse Indiaanse vrouw, die voor de deur van haar armoedige huisje in het dorpje Sinamary langs de Route Nationale no. 1 in Frans-Guyana, een blauwgele ara (Ara ararauna) zat te plukken . . . het avondmaal! Een triest einde voor zo'n majestueuze vogel. De zogenaamde blauwe ara's uit de geslachten Anodorhynchus en Cyanopsitta, nl. de hyacintara, de blauwgrijze ara, de Lear's ara en de Spix's ara, zijn volledig beschermd.

De hyacintara (Anodorhynchus hyacinthinus) is met een totale lengte van iets meer dan 1 m de grootste van alle papegaaien. Deze prachtige ara vormt het pronkstuk van vele vogelverzamelingen. Maar ondanks het feit dat hij vanuit zijn Braziliaanse Amazone-woongebied in zoveel vogelparken, dierentuinen en private verzamelingen is terecht gekomen, is slechts weinig bekend over zijn natuurlijk gedrag en levenswijze. Plaatselijk, in het Braziliaanse binnenland, moet deze ara nog relatief talrijk voorkomen; maar het huidige bestand is onbekend, en daarom is beschermen van deze (te) veel gevraagde ara beter dan achteraf een te kleine populatie voor uitsterven te moeten behoeden.

De blauwgrijze ara (Anodorhynchus glaucus) en de Lear's ara (Anodo-

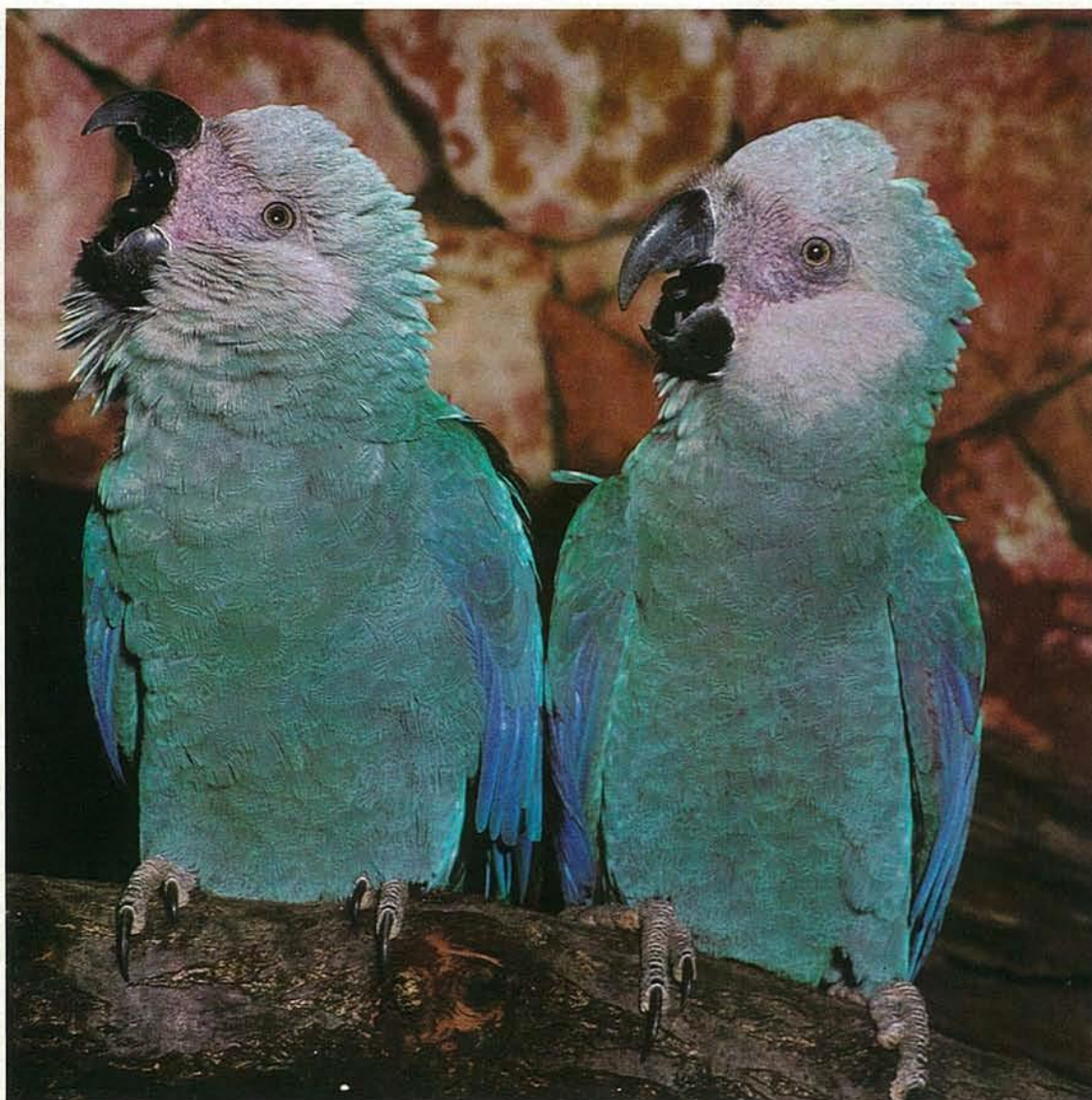
rhynchus leari) zijn werkelijk „zeldzaamheden”, zowel ornitologisch als in de vogelliefhebberij. Voor zover mij bekend, werden nog nooit blauwgrijze ara's in gevangenschap gehouden. Ook in zijn verspreidingsgebied rond het drielandpunt Paraguay - Argentinië - Brazilië is deze ara erg zeldzaam geworden. Bekende plaatselijke ornitologen, zoals H. Sick (Brazilië) en C. C. Olog (Argentinië) vrezden zelfs dat hun totale verdwijning nog slechts een kwestie van enkele jaren is . . .

In het beroemde vogelpark Birdland in Bourton-on-the-Water (Engeland) is sedert vele jaren een paartje Lear's ara's tentoongesteld, dat toebehoort aan P. H. Haxwell (Engeland). In totaal zullen er echt niet meer dan zo'n twaalfstal stuks ooit ingevoerd zijn, in Engeland en de Verenigde Staten samen. Deze ara is een „mysterieuze” papegaai, die door ornitologen nog nooit werd geobserveerd in de vrije natuur. De enig bekende exemplaren waren vogels die in gevangenschap werden gehouden. Zijn verspreidingsgebied moet ergens liggen aan de bovenloop van de Sao Franciscorivier, maar de juiste begrenzing ervan is nog een open vraag . . .

De Spix's ara (Cyanopsitta spixii) is eveneens erg zeldzaam, zowel in zijn verspreidingsgebied — dat ongeveer samenvalt met dat van de Lear's ara — als in gevangenschap. Het tiental bekende exemplaren waren trouwens ook allemaal vogels in gevangenschap. G. A. Smith (Engeland) bezit één exemplaar, en verder zouden er nog een paartje in de dierentuin van Napels (Italië) en een paartje ergens in Ierland te vinden zijn. Dit laatste tweetal moet vanuit Brazilië via de grote wereldvogelentoonstelling van de C.O.M. te Rotterdam in 1965, in Ierland beland zijn.

Voor zover we uit de schamele gegevens over de blauwe ara's kunnen opmaken, worden de enkele zeldzame Spix's en Lear's ara's wel ongeveer per koppel gehouden, zodat de mogelijk tot nafok er in zit.

Uit het geslacht Ara zelf zijn een drietal soorten volledig beschermd: de soldatenara, de roodoorara en de

Spix-ara

Cubaanse of beter Buffon's ara. De soldaten- en zeker Buffon's ara (resp. *Ara militaris* en *Ara ambigua*) zijn van de grotere Ara-soorten het zeldzaamst in gevangenschap, zeker bij private liefhebbers. De hoge aankoop prijs zal daarvoor wel de belangrijkste reden zijn! Geslaagde broedgevallen zijn zo mogelijk nog zeldzamer. De voornaamste oorzaak daarvoor (dat schrijft ook de bekende R. Low in haar „Parrots of South America”) is zeker het feit dat ze zo weinig per paar gehouden worden. Het oorspronkelijke verspreidingsgebied van beide soorten nu valt samen met gebieden waar de stijgende bevolkingsdichtheid voor een gestage inkrimping van hun leefomgeving zorgt, waardoor hun

natuurlijke aantallen in gelijke mate afnemen. Redenen te over dus om deze twee ara's niet langer meer als potentiële gevederde „huisvrienden” te beschouwen!

De roodoor- of roodvoorhoofdara (*Ara rubrogenys*) is de minst bekende van alle Zuidamerikaanse papegaaiensoorten! Zijn verspreidingsgebied beperkt zich tot één vallei met een oppervlakte van 1.000 km² in de Boliviaanse provincie Cochabamba! Slechts één vallei dus! !

Dr. R. Romero D. (Bolivië) zag in 1970 één levend exemplaar van deze soort, dat als troeteldier door een Indiaan werd gehouden. Slechts 3 jaar later slaagde hij erin om deze vallei te ontdekken (zie *Avicultural Magazine*, vol. 80, blz. 131, 1974).

Een tiental roodvoorhoofdara's zijn daarna in West-Europa terecht gekomen. In 1974 werden ze voor slechts 400 US-dollars per stuk aangeboden!! Een stel van deze zeldzame ara's heb ik daarna nog aangeboden gezien in België voor zo'n f 5.500,— en in West-Duitsland voor zo'n f 5.000,—. Op dit ogenblik moeten er nog enkele exemplaren te vinden zijn in Engeland (o.a. Mr. J. Halford) en een drietal stellen in West-Duitsland (o.a. in het vogelpark te Walsrode). Gelukkig worden ze nu beschermd, want die zelfde Dr. R. Romero D. schrijft bijvoorbeeld, dat de plaatselijke bevolking deze ara's doodt om hun staartveren en ze daarna opeet! !

de blauwborst

De blauwborst, *Luscinia svecica*, een prachtig gekleurd familielid van de nachtegaal, *Luscinia megarhynchos*, is een bewoner van het noordelijk deel van Midden-Europa (in het zuidelijk deel, bijvoorbeeld in Tsjechoslowakije, broedt hij uiterst zelden) en het hoge noorden van geheel Eurazië. In Aziatisch Rusland is hij talrijker dan in Europa. In de westelijke en zuidelijke gebieden is hij als doortrekker naar de winterkwartieren in Noord-Afrika zeker geen onbekende.

Blauwborsten zijn typische bewoners van waterrijke gebieden, moeraslandschappen van de noordelijke toendra en de omgeving van bergstromen. Ook tijdens de voor- en najaarstrek houden ze zich graag op in de buurt van rivieren, beken, meren en plassen. Hun voedsel zoeken ze dan ook graag in het achtergebleven slijk op plaatsen waar het water is weggelopen.

Ornithologen, die blauwborsten vangen om ze te ringen, gebruiken mezekasten met meelwormen als lokmiddel. De blauwborsten bemerken de meelwormen reeds op grote afstand op en kunnen een dergelijk lekker hapje doorgaans niet weerstaan. Hier is een mannetje afge-

beeld dat gevangen werd tijdens de voorjaars trek; hij is dan ook in het prachtkleed. Het vrouwtje mist de fraaie blauwe borst. Als de jongen uitgevlogen zijn, wordt geruid en in het winterkleed mist dan ook het mannetje dit fraaie „sieraad”; alleen een paar blauwe vlekken blijven over.

Tijdens de herfsttrek zijn blauwborsten onopvallende vogeltjes, maar zij hebben een typisch kenmerk waaraan ze te herkennen zijn, namelijk de roodbruine staartvlek, die op de foto ook goed te zien is.

De hier afgebeelde vorm is de witgesterde blauwborst, *Luscinia svecica cyanecula*; in het hoge noorden treft men de roodgesterde blauwborst, *L. s. svecica*, aan.

Blauwborsten broeden op de grond en doorgaans bestaat een compleet legsel uit vijf groenigblauwe eitjes. De jonge vogels lijken op het vrouwtje, maar zijn onmiddellijk te herkennen aan de roestrode staartvlek.

Foto en tekst: Petr. Podpera, Praag, Tsjechoslowakije
Vertaling/bewerking: M. Lejeune

Witvoorhoofdpaapje
Sporophila lineola

Witkeelpaapje
Sporophila albogularis

paapjes of dikbekvinkjes

Kleine (± 11 cm), levendige, zaad-etende vogeltjes uit Zuid- en Midden-Amerika. Tot dit geslacht horen een groot aantal soorten, ongeveer 50, met typische korte dikke snavels, waarbij de bovensnavel iets doorloopt en puntig eindigt.

Deze levendige vogeltjes komen in hun herkomstlanden zeer veel voor, waar ze leven in laag struikgewas aan de randen van bossen, maar ook wel in tuinen en parken van de steden en dorpen.

Het zijn van nature zaadeters, hoewel ze af en toe een insect ook niet versmaden. Over het algemeen zijn ze zeer vreedzaam en daarom zeer geschikt voor volière en kooi. In de broedtijd kunnen ze tegen soortgenoten nog wel eens agressief worden, zodat je beter doet die er niet bij te zetten.

Broedresultaten van verschillende

soorten zijn reeds herhaaldelijk vermeld, zowel in kooi als volière.

Het liefst bouwen ze een vrijstaand nestje in een struik, maar ook half-open nestkastjes worden wel geaccepteerd. Meestal komen er 2-3 gevlekte witte eitjes, welke ± 14 dagen worden bebroed. Na het uitkomen worden de jongen door beide ouders gevoerd; na 2-3 weken vliegen ze reeds uit en worden nog een tijdje bijgevoerd door de man; maar zodra deze achter de jonge vogels gaat aanjagen, moeten ze verwijderd worden en meestal volgt er dan weer een nieuw broedsel.

De fraaie kleurenfoto's laten u de volgende soorten zien: **Witvoorhoofdpaapje** (*Sporophila lineola*), welke in grote delen van Z.-Amerika voorkomt, van Venezuela tot in Argentinië toe. De pop ervan is veel valier van kleur, enigszins geelgrijs.

Over het algemeen zijn alle paapjes zeer goede zangertjes, en vooral tijdens de broedtijd zingt de man het hoogste lied.

Een tweede veel voorkomende soort is het **Witkeelpaapje** (*Sporophila albogularis*). Deze is afkomstig uit Brazilië. Deze werden vooral vroeger zeer veel ingevoerd, zodat ook met deze soort de meeste broedresultaten behaald zijn. Ook hier is de pop vaalbruin van kleur.

In de oude literatuur vindt men veel beschrijvingen van broedresultaten, maar tegenwoordig zijn het ook weer zeldzaamheden geworden. Als je die oude boeken zo eens doorleest lijkt het wel of onze voorouders het veel beter konden dan de huidige liefhebbers, terwijl toch de omstandigheden, waaronder vogels gehouden werden, heel wat minder gunstig waren dan nu.

Oranje paapje
Sporophila nigro aurantia

Reuzenpaapje
Sporophila frontalis

(sporophila)

Tekst: E. M. Wessels
Foto's: Horst Bielfeld

Toch is het broeden met deze vogels helemaal niet zo moeilijk; ze brengen hun jongen voor het merendeel groot met zaad (gekiemde zaden verdienen de voorkeur). Helaas, ondanks dit alles, zijn het nu ook op onze TT's zeldzaamheden geworden. Een 3e soort die we wel eens zien is het kleine **Oranje paapje** (*Sporophila nigro aurantia*). Het is maar 10 cm groot, is afkomstig uit het zuiden van Brazilië en een alleraardigst vogeltje voor de volière. Het heeft een zachte maar zeer welluidende zang. Broedresultaten hiervan zijn, voor zover mij bekend, nog niet voorgekomen.

Als laatste soort het **Reuzenpaapje** (*Sporophila frontalis*), ook afkomstig uit Z.-Brazilië, maar een vrij onbekend vogeltje in liefhebberskringen. Hij ziet er niet erg kleurrijk uit, heel wat minder dan de voor-

gaande soorten. In 1958 is er met deze soort, mogelijk zelfs voor het eerst, in Denemarken gekweekt.

Deze hele groep paapjes — er zijn nog heel wat meer soorten, welke zo af en toe wel eens ingevoerd worden — is voor de liefhebber/kweker van tropische vogels zeer interessant en de moeite waard.

Helaas is het moeilijk om paren samen te stellen, omdat het merendeel rannen zijn die binnenkomen, maar ja, dit geldt voor zoveel soorten andere interessante vogels ook.

Helaas zullen we ook deze Paapjes wel steeds minder gaan zien, en dat is toch wel weer heel jammer.

Modelende wulpen

door G. A. M. Oijen

nder de vogels die zich sterk aan een eenmaal geko-
n woongebied gebonden voelen, schult ook de wulp.
och zoekt-ie niet direct, wanneer hij uit zijn Zuid-
uropese winterkwartier terugkeert, z'n zomerverblijf op.
oorgaans zwerft hij een tijdje over de aangrenzende
ebieden rond. Dan schalt zijn gefluit vaak hoog uit
e lucht op zijn woongebied neer.

anneer er één vogel is die we met de beste wil van
e wereld niet met een ander kunnen verwisselen, is
it wel de wulp. Zijn lange (10-15 cm) naar beneden
ebogen snavel, bij het dametje iets langer, vormt wel
et beste kenmerk. Het verenpakje van deze ca. 55 cm
rote vogel is geelachtig bruin en donker gevlekt. De
nderzijde hiervan is wit en iets gevlekt. Zijn zondagse
aam „Numenius arquater” duidt al op zijn grootste —
æds eerder genoemde — kenmerk; de boogvormige
navel.

iterst waakzaam

anneer de wulp goed en wel in zijn woongebied is
earriveerd, probeert hij met zijn gefluit en hoge balts-
luchten een wulpseschone te imponeren. Dan is het
eldra met het rondzwerfen gedaan en de zorg voor
et nakomelingschap kluistert het paar voor een maand-
; aan een slechts enkele voeten groot plekje. Dit
mpele nest bevindt zich dan ergens in heide, duinen,
eilanden of moerassige streken. Beter gezegd broed-
uultje, want de wulp krabt hiervoor een ondiep kuiltje
it welk hij met wat droog plantenmateriaal bekleedt.
et is beslist geen makkie de wulp te benaderen, be-
alve in de broedtijd, want dan zit-ie als vastgevroren
p z'n nestkuiltje. Daarbij laat hij zich niet gemakkelijk
ærrassen en vertrouwt volledig op z'n perfecte schut-
sur. Wanneer hij zich in de vegetatie drukt, loopt ge
r gemakkelijk aan voorbij.

Als de een op de eieren zit, heeft de ander daar ergens
in de buurt op een hoogte post gevat en overschouwt
de gehele omgeving. Waakzaam volgt hij bijv. de over-
trekkende meeuwen en rondschuimende kraaien in hun
begravenispakjes. Dit in de wetenschap dat deze glad-
janussen bij eieren of nestjongen niet te vertrouwen
zijn. Als deze nestplunderaars te dicht bij zijn broedsel
komen, vliegt hij hen met luid alarmgeroep tegemoet.
Met veel bravoure stoot hij dan zowel van boven als
van onderen op de indringers.

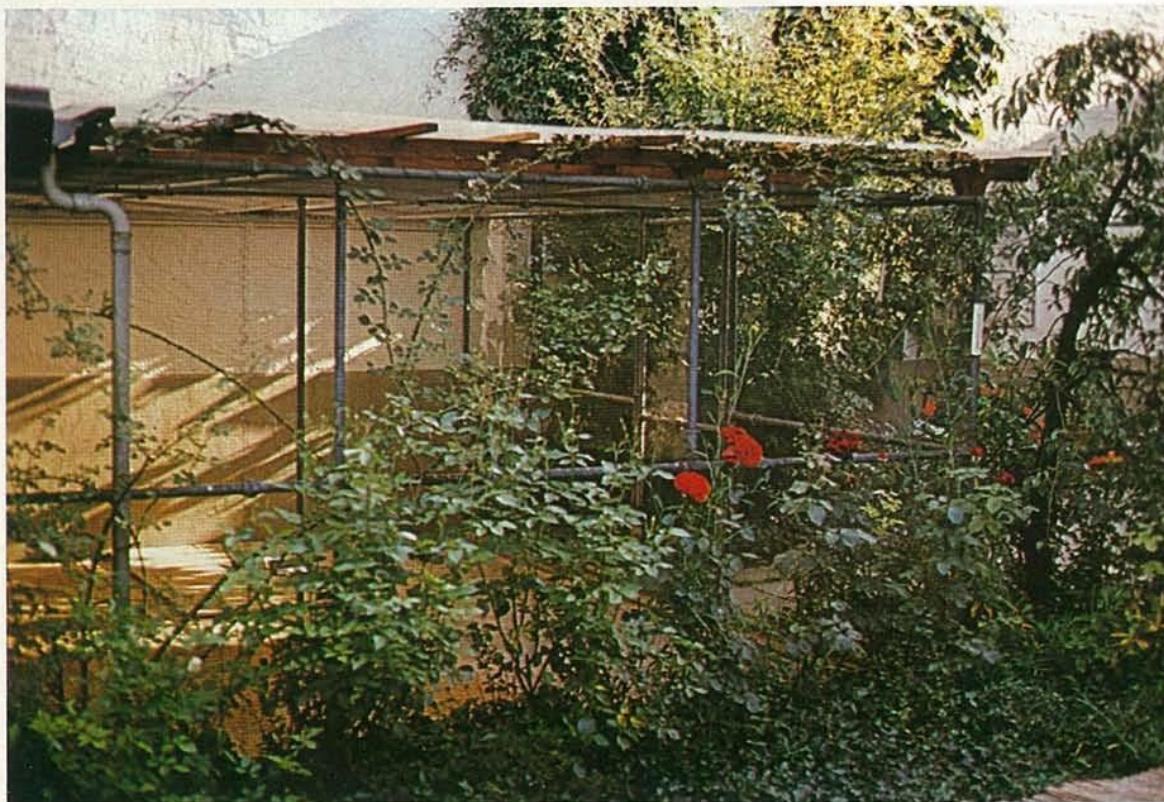
Karakteristiek figuur

Gaat een wulp, ook wel muzikant en regenfluit ge-
noemd, op de wieken dan kunnen we hem herkennen
aan de ingetrokken hals en uitgestoken poten, waarbij
uiteraard de gebogen snavel opvalt. In een vrij steile
vlucht stijgt de wulp met snelle wiekslagen op van de
velden.

De wulp is een echt karakteristiek figuur, niet alleen
door zijn merkwaardige kromgebekte kop, maar ook
door zijn weemoedige roep welke ver over de wijde
vlakte klinkt. Zijn baltsroep is heel wat melodieuzer.
Dit gefluit of gejodel begint langzaam, maar wint bin-
nen luttele seconden aan snelheid en volume. Wie
eenmaal dit typische wulpengejodel heeft gehoord, zal
het niet gemakkelijk meer vergeten.

De wulp is een nuttige vogel, die een flinke portie in-
sekten, spinnen, slakken en ook wel bessen en zaden
verorbert. Vooral op de Waddenzee (hoe lang nog?)
is hij uiterst actief met het in de grond boren van zijn
lange snavel op zoek naar schelpdiertjes. Tijdens de
wintermaanden nemen de wulpen uit het hogere noor-
den de plaatsen van onze muzikanten in die dan immers
ergens in het diepe zuiden zitten te zonnen.

over bloemen en planten

Beplante volière

Voorjaar: planttijd

Tot er blad aan bomen en struiken verschijnt kan nog worden geplant. **Berken** worden bij voorkeur geplant tijdens de bladontwikkeling, maar dat is een uitzondering. Flink plantgat maken, goede grond op de wortels, water erbij en plantgat opvullen en aantrappen, dat zijn zo ongeveer

de meest noodzakelijke handelingen bij het planten. Bomen krijgen ook nog een boompaal aan de windkant, die wordt vooraf ingeslagen — het mag ook na het poten (maar daarbij is kans op wortelbeschadiging). Boom met speciaal band bevestigen aan de paal, kruislings tussen stam en paal.

Volière camoufleren

Een buitenvolière kan met heester en een klimmer zodanig worden „aangekleed“ dat de vogels een natuurlijk begroeid huis hebben. Zullen dat groen ongetwijfeld ocaardig vinden, tenminste . . . als wozorgen dat er geen giftige delen hun snaveltjes kunnen verdwijnen. Zo zijn de zaden van **goudenrege** giftig en ook de mooie **Clematis** en de groen blijvende kruiper **maagdepalm** kunnen bijvoorbeeld beter niet worden gebruikt.

Struik- en leirozen zijn goed bruikbaar, de leiplant **Jasminium nudiflorum** — met gele bloempjes in de winter, de **trompetklimmer** (*Campsis radicans*) en **bruidssluier**. Wilt meer van het gaas af kunnen tal van andere heesters worden gebruikt, zoals **struikklimpo**, **Lonicera nitidulst**, **brem** en **Elaeagnus**, die al ook 's winters sierwaarde hebben maar min of meer giftige stoffen bevatten.

Rozen snoeien, rozen planten

Struikrozen en stamrozen (dat zijn truirozen op „poot”) kunnen begin april heel kort worden teruggesnoeid. Alleen de dikste takken laten er zitten (max. 10 cm lang); de dunnetjes gaan er sowieso uit. Geef ze gelijk wat rozenmest of stalmest — niet gelijktijdig. Bij rozen planten moet de oculatie (veredelingsplaats) net onder de grond komen. Maak ruime plantgaten en vul die met goede grond.

Goed gesnoeide stamroos

Dit artikel is u aangeboden door het bureau voorlichting bloemen en planten.

Onkruiden

brandnetel (*urtica dioica*)

Wat moet ik nu toch met brandnetels doen. Dat is toch niets voor mijn vogels?, hoor ik u al vragen. Inderdaad, wat moeten we daarmee. Ik geloof niet dat een kanariekeuker er zo gemakkelijk toe over zal gaan om zijn kanaries brandnetel te geven. Veel liever heeft hij muur o.i.d. Toch zou het geen kwaad kunnen als ook een kanarie ter afwisseling eens brandnetelzaadjes, of zo u wilt de bloempjes van deze planten eten kan.

Het verzamelen gaat echter niet zo gemakkelijk. Handschoenen zijn daarbij onmisbaar!

Veel eenvoudiger is het voor de Fazanten- of de Kwartelkeuker. Die kan het jonge brandnetelgroen aan zijn dieren geven, nadat het eerst fijngesneden is. U zult eens zien hoe de kuikentjes telkens met een stukje aan de haal gaan! Het ene stukje na het andere verdwijnt in hun begerige bekjes. Ook hun ouders lusten het bijzonder graag.

De brandnetel is erg rijk aan vitaminen en mineralen en is eigenlijk onmisbaar bij de opfok van kuikentjes van Fazanten en Kwartels.

Zij hebben van het bijtende en branderige vocht, waar wij zo'n hinderlijke jeuk van krijgen, totaal geen hinder.

P. J. de Penning.

de stormmeeuw- man nam zijn toevlucht tot een list

De duinen blijken steeds meer een uitgelezen recreatiegebied te zijn. Vooral de stedelingen van de randstad Holland trekken in drommen naar de kuststrook. Ook de overige plaatsen leveren hun aandeel om de mensenconcentratie te vergroten en om er rust en verpozing te vinden. De accommodatie om een dergelijke massale uittocht op te vangen is ten ene male onvoldoende. In velerlei opzicht beginnen de duinen aan betekenis te winnen. Voor alles is deze duinenrij een natuurlijke verdedigingslinie tegen onze grootste vijand: het water. Men verzorgt dit bolwerk met de grootste zorg. Voor de zeeduinen krijgt men nimmer een vergunning dit gebied te betreden. Uit ervaring weten wij wat voor fatale gevolgen een doorbraak kan hebben. In de zomermaanden is er dan ook een legertje extra bewaking langs onze kusten gestationeerd om de mensen uit de eerste rij weg te houden.

Is het badseizoen ten einde dan wordt er met man en macht gewerkt om de geleden schade te herstellen. Dat kost kapitalen. U weet dus wat u op een stranddag moet laten, al is het soms erg verleidelijk tegen een duin te klauteren. Ze hebben ook nog een andere functie, namelijk als winplaats voor ons drinkwater. Water en wel goed water begint langza-

merhand een kostbaar bezit te worden. Jarenlang heeft men geteerd op de zoetwaterzak, die zich onder de duinen bevindt. Het regenwater vulde voldoende de aanslag, die men door het gebruik op de ondergrondse voorraad pleegde, meer dan op. Maar daar is heel snel verandering in gekomen. Het zoute water kreeg kans op te rukken naar belangrijke landbouwgronden, waardoor de kans van verzilting overhand toenam. Om het dreigende gevaar te bezweren, heeft men het Lekwaterplan ontworpen. Nu stroomt dat water naar de duinen om verdere uitdroging te voorkomen. De flora die door de rooibouw danig aan rijkdom had ingeboet, begint weer op peil te komen. Parnassia, een bloeier van drassige duinvalleien, komt weer schoorvoetend terug en met vorming van kunstmatig aangelegde duinmeertjes wordt het voor de vogelstand ook iets florissantier.

De duinen van Egmond staan in volle bloei. Tussen de bomen en langs de vochtige duinpaden langs de binnenduinrand bloeit het fluitekruid op een decoratieve wijze. De akkerhoornbloem met zijn witte kelkjes heeft de intense bloeiperiode achter de rug; waar nog wat late viooltjes in diepblauw pronken en de zachtliila-kleur van de reigerbekken tussen het groen schitteren, evenals de blanke bloempjes van de wilde aardbei. Haastig wipt een merel met een snavel vol insecten en wormpjes over het bospad naar de beschermende bosrand, een vlaamse gaai schiet schichtig het dichte struweel in en overal waar fluitekruid en brandnetel welig tieren, klinkt de zang van de koning der zangvogels: de nachtegaal. Met Jaap, de boswachter, zijn wij op pad gegaan. Het blijkt dat hij doodzuinig is op „zijn” wild. De fazanten zijn echte troetelkinderen van hem. Onder de begroeiing langs het pad klinkt een zacht, piepend geluid. Het geoefende oor van de koddebeier heeft de voortbrenger ervan reeds lang gehoord.

„Dat zijn jonge fazanten”, zegt hij. Het wijfje zit verderop te lokken. „Ga maar mee”, en Jaap trekt mij onder een meidoorn. „Hier zitten wij uit het gezicht.” Niet lang daarna verschijnt het wijfje met een toom pullen achter haar aan. „Er zijn nog altijd mensen die, als ze een jong vinden, op zoek gaan naar een nest of de oudervogel”, vertelt de boswachter. „De omgeving vertrappen

ze en vinden doen ze niets. Tenei de raad zetten ze het diertje maar ergens neer. De hele huishouding inmiddels naar veiliger oorden ve trokken en het is louter toeval, war neer het jong zich weer bij de troe kan voegen. Dat gebeurt niet allee bij fazanten. Merels en lijsters zij ook vaak de dupe van verkeerd hulpvaardigheid van deze onweter de mensen.”

Overal waar wij komen kwinkelere de vogels. De geelgors laat zijn makeljk te herkennen liedje horen. Geen imitatie verwerkt hij in zij strofen en van de vroege morgen te de late avond schettert zijn du-du-du-duuu. De beginstrofe van de 5 symfonie van Beethoven. Mijn Zwitserse vriend Göttsch rijmt op zij klanken „Ich hab' dich so lieb”. D tuinfluiter is heel wat origineler e maakt een vlotte voordracht van zij thema waarop zijn liedje is geba seerd. De fitis is alom van de part en met de krachtige begintonei sterft het uit als een nachtkaaars. He doet wat melancholiek aan. Een paa scholeksters doen alle moeite on van ons pad af te brengen. Ze heb ben hier jongen lopen. Er blijkt e slechts één tot nu toe de strijd on het bestaan te hebben overleefd o de gevaarvolle reis naar de malsweiden aan de voet van de duiner Menig jong valt ten prooi aan we zels, terwijl kraai en ekster, indie ze de kans schoon zien, de gelede ren van een toekomstige schol ekstergeneratie uitdunnen.

De boswachter is niet erg gestel op die selectie van kraai en ekste en leeft constant in staat van oorlog met het roofgespuis. Aan de ander kant is hij reëel genoeg om d waarde te erkennen van de natuur lijke selectie.

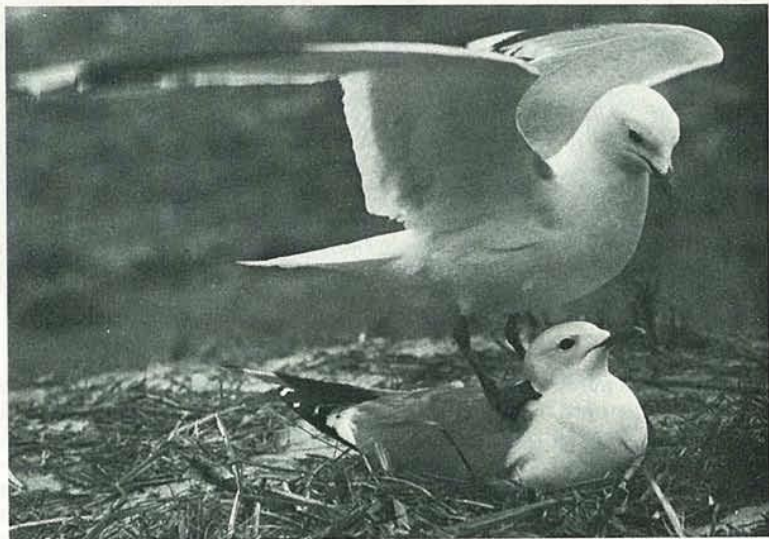
In een meidoorn zit een grauww klauwier. Er wordt veel kwaads va hem verteld, omdat hij de onhebbe lijke gewoonte heeft zijn prooi – bijen, sprinkhanen en dergelijke – op doornen te prikken. Een lugube gezicht, zo'n provisiekast. Ook ver grijpt hij zich wel eens aan jong vogeltjes en eenmaal zag ik ee klauwier met een veldmuis zich naa het nest reppen. Hij had er een hel kluif aan, letterlijk en figuurlijk. Wa zijn vangmethode betreft is hij va alle markten thuis. Hij „bidt” als ee torenvalk, duikt als een sperwer e past de taktiek van de vliegenvar gertjes toe.

Zo belandden wij bij het legsel va de stormmeeuw. Met de dictatorial

reigingen van de zilvermeeuw heeft hij niets uit te staan. Er gaat eerder iets goedmoedigs van hem uit door zijn gezellige ronde kop. Omdat hij niets op zijn kerfstok heeft — geen nesten van anderen plundert of jon-

gen rooft — laat men hem in het luin stil zijn gang gaan. Dikgezaaid liggen ze niet langs onze duinenrij, hoewel ze plaatselijk vrij algemeen voorkomen. Een veertigtal jaren geleden was het een grote zeldzaamheid, maar sindsdien is het hun voor de wind gegaan. De jachtopziener vrucht me naar de schuilhut en wat ik daar door het kleine gaatje in het binnen te zien kreeg zou ik niet hebben willen ruilen voor een plaats in de ereloge bij een internationale voetbalmatch.

Binnen vijf minuten zat het wijfje — althans ik veronderstel dat het een „zij” was, want het verschil tussen man en vrouw is niet te zien — op de drie olijfgroenbruinegeklepte eieren. De ander, met een bruine streep bij het oor, een overblijfsel van het winterkleed, betrok de wacht bij 'n eikenhakhoutbosje op de top van het duin. Het eerste uur gebeurde er met de meeuw vóór me niets. Vervelen deed ik me geen moment. In die ogenschijnlijk stille vallei was volop leven. Een tweetal zekhoorns rende elkaar gierend over de hellingen achterna. Parmantig scharrelde een jonge wulp van enkele dagen oud rond de hut in het zijzijn van de oude. Hier en daar zakte het wat weg, een torretje, dissebed of larfje. Hij was de enige overgeblevene van het viertal. Een wezel of ander roofgespuis zal er wel meer van weten. Plotseling floot de oude wulp op zijn fluit ten teken dat er onraad was. Het kleine ding zook onmiddellijk in elkaar. Het leek nu op een bemeste zandkluit en door die schitterende camouflagekleuren was hij aan het oog van zijn belagers onttrokken. Een kwartier bleef hij roerloos liggen, toen klonk het sein veilig van pa en hervatte het kleine ding zijn voedsel zoeken. Aan het blijkbaar onverbiddelijk opvolgen van de bevelen van zijn ouders had hij zijn leven te danken. Inmiddels was „man” stormmeeuw van zijn uitkijkpost de vallei ingetippeld en probeerde het wijfje met allerlei strijkage van het nest te krijgen. Al die liefdesbetuigingen liet het wijfje zich welgevallen, maar van een aflossing was geen sprake. Ze voelde er blijkbaar niet veel voor de

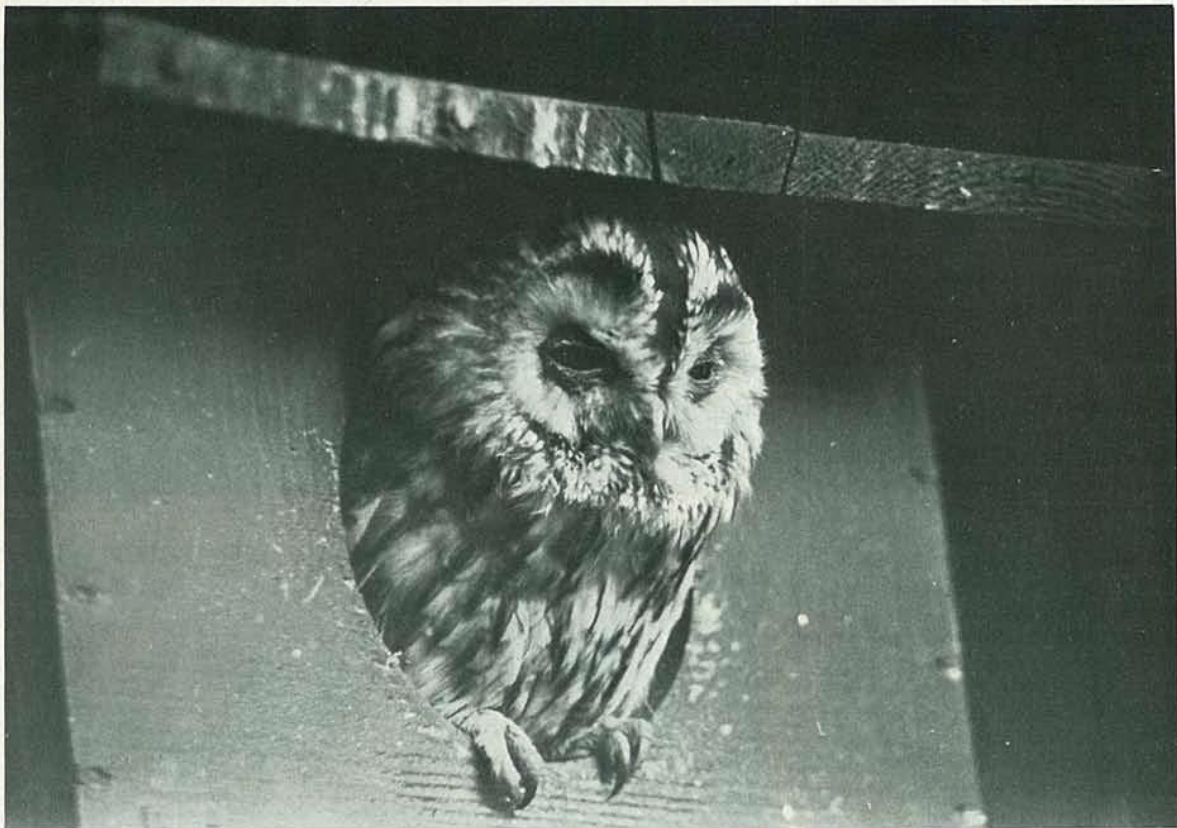

taak van het broeden aan haar echtgenoot over te dragen. Ook niet toen het kereltje het een paar uur later nog eens probeerde. Hij begon de ceremonie met „trekkebekken” en dan van louter agitatie sprong hij boven op haar rug. Ik dacht eerst dat er een copulatie zou plaatsvinden, maar het wijfje bleef doodrustig op de eieren zitten. Onder geen voorwaarde was het wijfje te bewegen haar legsel te verlaten, hoe graag het mannetje de eieren ook wilde verwarmen. Noodgedwongen betrok de echtgenoot zijn uitkijkpost. Een half uur verstreek, toen klonk de alarmkreet kèw-kèw van de stormmeeuw-man. Het wijfje ging op de wieken en enkele minuten daarna

streek het mannetje neer bij het nest. Ik deed mijn uiterste best aan de weet te komen wat de man tot dit signaal gebracht had, want ik zag niets in de wijde omgeving dat maar enige onrust voor het paar zou kunnen vormen. Zou de man dan toch een vals alarm hebben gegeven en door die list op de eieren plaats hebben genomen? In ieder geval had hij nu zijn zin!

Cees Scholtz.

nieuws uit het dierenpark wassenaar

Ook de bosuilen voelen zich goed thuis in het dierenpark.

Van tijd tot tijd wordt u op de hoogte gehouden van het nieuws uit het Dierenpark en zoals u zeker wel gemerkt zult hebben, er is bijna niets veranderlijker dan een vogelcollectie. Iedere dag gebeurt er wel iets bijzonders; vaak zijn er geboorten te melden, terwijl ook regelmatig nieuwe vogels aan de collectie worden toegevoegd.

En wat deze aanwinsten betreft, hoewel de meeste door aankoop worden verkregen, zijn er daarentegen ook nieuwkomers die op een geheel andere wijze in het dierenpark terecht komen, zoals bijvoorbeeld door ruiling met een andere dierentuin. Jaarlijks stellen de dierentuinen een lijst op waarop vermeld staat wat zij aan dieren overcompleet hebben en welke dieren er gezocht worden. Vaak komen er daardoor ruilingen tot stand en kan het gebeuren dat tuinen die van een bepaalde vogelsoort aanvankelijk slechts één exemplaar bezaten, nu over een paartje beschikken.

Behalve door deze aankopen en ruilingen, krijgt het dierenpark ook vaak dieren, die als geschenk worden aangeboden. En dat zijn er ook altijd nog heel wat, variërend van de vele praatzieke papegaaien, beo's en andere voliërevogels, die eens een particuliere liefhebber toebehoorden, tot de grote aantallen inheemse vogels, die vaak gewond zijn of in verzwakte toestand verkeren en voor korte of lange tijd in de collectie worden opgenomen.

Dikwijls zijn het heel gewone soorten; een enkele maal wordt echter ook onderdak verleend aan minder bekende gasten. Om een indruk te geven van wat er zoal wordt binnen gebracht, doen wij een greep uit de lijst van soortnamen van vogels, die wij onlangs hebben mogen „verplegen”, en vermelden bij enkele wat korte bijzonderheden.

Diverse soorten meeuwen, zoals kap, zilver en drieteenmeeuw zijn bijna altijd wel vertegenwoordigd, naast de Kievitten, scholeksters, waterral-

len, knobbelzwanen en stormvogels, die ook tot de regelmatig aanwezige soorten behoren.

Voorts hebben wij de afgelopen tijd ook nog onderdak geboden aan: ijsvogels, gierzwaluwen, houtsnippen, buizerds, torenvalken, kiekendieven, boomvalken, diverse soorten uilen, alken, zeekoeten, jan van genten en een enkele maal zelfs een grote jager.

Al deze vogels worden behandeld en verzorgd in een speciaal daarvoor bestemde afdeling van het park en, indien mogelijk, na verloop van tijd weer in vrijheid gesteld.

Soms blijkt echter dat de vogel die vrijheid helemaal niet zo op prijs stelt als menigeen zou verwachten en zo blijven bijvoorbeeld de jar van genten en tal van zeemeeuwen hoewel zij niet gekort- of geleewiek zijn, toch in het dierenpark.

Hetzelfde geldt voor een ooievaar die enige maanden geleden geheel uitgeput werd binnengebracht er met veel geduld werd verpleegd. De

ogel knapte zodanig op dat hij kon worden losgelaten. Het is alweer enige tijd geleden, maar nog steeds wordt hij boven op de schoorsteen van het apenhuis gesignaleerd of vertoef hij in het verblijf van de dierenpark-ooievaars".

Een aparte groep vormen de stoekvlie-slachtoffers; deze hebben extra zorg en aandacht nodig en slechts met veel moeite lukt het om hen weer in goede conditie te krijgen.

Een enkele maal kan het voorkomen dat vogels, vanwege hun lijdzaamlijk letsel na hun herstelperiode niet meer in staat zijn om zelf voor de kost te zorgen en dan als vaste bewoner van het dierenpark worden ingeschreven. Soms blijken zij zich boven alle verwachtingen zo goed aan te passen, dat zij zelfs tot broeden overgaan. Afgelopen jaar verraste het paar boomvalken ons met een ei, dat helaas niet is uitgekomen, maar zeker als bewijs mag worden gezien dat de vogels zich bij ons op hun gemak voelen.

En de bosuilen hebben zelfs al neermalen voor nageslacht gezorgd, waardoor het park momenteel over een aardige groep van deze uilen beschikt.

Ook de torenvalken tonen zich bijzonder productief en hebben inmiddels zoveel nakomelingen gehad, dat wij hiervan regelmatig exemplaren op daarvoor geschikte plaatsen hebben kunnen uitzetten. Op deze wijze kan wat betreft natuurbescherming de dierentuin een belangrijke taak vervullen.

Jonge torenvalk, geboren in dierenpark Wassenaar

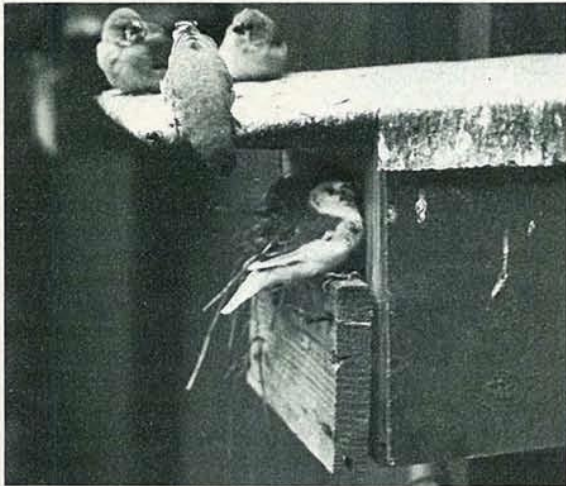
*De boomvalken gingen
afgelopen jaar tot broeden
over*

Jonge torenvalk

de passe-partout-zebravinkman

(vervolg)

Voor degenen van de lezers die van puzzelen houden op het gebied van de vererving van de zebravinken, volgt hier het laatste stukje als aanvulling op het artikel over de passe-partout-zebravinkman in het novembernummer 1977 van „Onze Vogels”. In dat artikel vermeldde ik de uitkomsten van de eerste 2 rondes in 1977, doch daar men zegt dat alle goede dingen uit drieën bestaan was dit ook het geval met deze man. De derde ronde gaf als uitkomst de volgende kleurslagen: 1 grijze man, 1 bleekrugman, 1 bruine pop, 1 bleekrugpop en 1 zwartmaskerpop; een erg gemengde uitkomst dus. Om het u gemakkelijk te maken geef ik de totale uitslag uit 1977, die enkel afwijkt met 1976 wat het aantal jongen betreft en niet de kleurslagen, die er toen uit zijn gekomen. De uitkomsten: 3 grijze mannen, 3 bleekrugmannen, 4 bruine poppen, 1 bleekrugpop, 2 zwartmaskerpoppen. Het is wel typisch dat in beide jaren geen enkele grijze pop uit de PP-man x bleekrugpop kwam. Bij de normale geslachtsgebonden vererving geeft de grijze man wel dergelijke poppen en waarom de grijze PP-man niet? Mogelijk dat bij voortzetting van de kweek met deze man dit wel het geval zal zijn, zij het dan misschien met een andere kleurslag.

Wellicht vraagt u zich ook af waarom er geen bruine- of zwartmaskerman bij is. Wat de bruine man betreft hebben we in het eerste artikel reeds kunnen lezen dat bleekrug x bruin en omgekeerd grijze mannen geeft. Wanneer het bruin op het X-chromosoom van de PP-man samenkomt met het X van de bleekrugpop krijgen we de grijze man. Iets anders is het wanneer we de bruine pop zouden koppelen met de PP-man, want dan krijgen we wel bruine mannen. De bleekrug- en zwartmaskerman zullen we dan niet kweken, want het bruin staat hoger op de verervingsladder dan de beide andere kleurslagen.

Evenmin is het mogelijk om uit PP-man x bleekrugpop een zwartmaskerman te kweken, want de bleekrug staat

een trapje hoger op de verervingsladder dan de maske De grijze en bleekrugmannen uit mijn kweek in 1977 roepen tal van vragen bij mij op wat betreft hun vererving. Vererven de grijze mannen net als de PP-vade dus de vier geslachtsgebonden kleurslagen, of zijn er bij die één of twee kleuren minder hebben? Vast staat wel dat ze in ieder geval van de moeder de bleekrugfactor hebben gekregen, dus split zijn voor die kleur. Hoe is het gesteld met de bleekrugmannen, zullen die ook nog het zwartmasker van de vader hebben mee gekregen of zullen ze zuiver verervend zijn voor hun kleur? Theorie en praktijkweek zullen elkaar moeten aanvullen om tot de juiste oplossingen te komen.

Terwijl ik dit eind december 1977 schrijf ben ik reed begonnen met enkele proefparingen met de PP-man en de oudste grijze van dit jaar. De vader heb ik gekoppeld met een bruine pop en door domme pech kreeg ik uit de eerste ronde slechts één bruine man. Van de tweede ronde liggen de eieren in het nest en ik hoop deze keer geen pech te hebben, want zoals u wel kunt begrijpen ben ik erg nieuwsgierig naar de uitkomst daarvan.

De zoon heb ik een week geleden gekoppeld met een zwartmaskerpop met rode ogen, doch het eerste ei moet nog worden gelegd en daarna duurt het nog minstens twee maanden voor het geslacht van de jongen bepaald kan worden. Wellicht zullen veel kwekers zich afvragen wat voor nut we in de praktijk aan die vererving hebben, want grijs x bruin en omgekeerd geeft geen TT-vogels, immers de grijze worden te bruin en de bruine te grijs. Wat voor nut heeft het voor de bleekrug en de zwartmasker, die onderling gekoppeld kunnen worden en dan goede TT-vogels geven. Ik denk aan het artikel in „Onze Vogels” van de heer Luystenburg, die door geluk te weten kwam dat de paring bruin x zwartmasker en omgekeerd betere bruin zebravinken gaf wat betreft de kleur.

Ik geloof dat het de moeite zal lonen om via de PP-man onze kweek te verbeteren, vooral wanneer we de ouder streng selecteren. Het is mij opgevallen dat vader P en zoon een witte buik hebben en mogelijk kan dat onderdeel daardoor bij de grijzen verbeterd worden evenals het formaat. Aangezien beide 1-factorig zwartborst zijn kunt u wel begrijpen, dat deze vogels niet geschikt zijn om naar een TT te worden ingezonderd. Door selectie en gerichte kweek is er veel mogelijk doch het zal wellicht enkele jaren duren voor uw doel namelijk prima TT-vogels te kweken, vervuld zal worden. Een laatste opmerking. Waar ziet men op de tentoonstellingen nog de goede strogele kanarie? Ik geloof dat dit een waarschuwing moet zijn voor de zebravinkkwekers om te trachten hun geslachtsgebonden kleurslagen niet hetzelfde lot te laten ondergaan. Een ge-waarschuwde kweker is immers dubbel op zijn hoede. Wanneer we het blad van de speciaalclub van Nederland en België lezen komt daarin tot uiting, dat het z-behoorlijk mis is met de kweek van grijs en bruin, doch nog niet te laat om daarin verbetering te brengen. Het is een bekend verschijnsel in onze sport dat de aandacht meer uitgaat naar de nieuwe kleurslagen dan naar de zogenaamde klassieke kleuren. Toch vormt deze laatste de basis waaruit alles is opgebouwd.

C. L. van den Hoven

wat lezers schrijven

De Recessief-zilver Zebravink

"Graag zou ik ook de mening van de Nederlandse kwekers daarover horen". Met deze zin besluit de heer Oppenborn zijn artikel in Onze Vogels van september 1977 over een nieuwe mutatie bij de zebravinken en wel de Res. zilver.

In dit artikel trekt de heer Oppenborn een parallel met de Isabel. Het verschil tussen de Isabel en de res. zilver zit 'm in de kleur en in het tonen van borsttekening en oogstreep.

In het befaamde boek van de heer Beckman heb ik toen de Isabel opgezocht. In genoemd boek stelt de heer Beckman dat de Isabel-mutatie wordt veroorzaakt door reductie van eumelanine. De Isabel-mutatie zou dan ook kunnen voorkomen in bruin en in grijs. De Isabel die wij nu als isabel kennen is er een uit de bruin-serie.

Tijdens een keurmeestersbijeenkomst in 1976 kwam de res. zilver ook eens ter sprake. De heer Van der Molen had ter discussie een pop res. zilver meegenomen. Persoonlijk had ik er veel moeite mee om deze vogel als nieuwe mutatie te herkennen. Ze leek inderdaad wel wat op een Dom. zilverpop, maar kon het niet zijn omdat ze recessief vererfde. Het verschil met een isabel zat 'm bij deze vogel in de kleur. Ze was meer grijs dan bruin. Ook was een zwakke oogstreep te zien.

Maar hoe bewijs je nu dat res. zilver eigenlijk een „grijze" isabel is?

Van de heer Van der Molen kreeg ik een res. zilver-man en van de heer Norden te Enschede een Isabelpop. Deze pop was wat bleek van kleur maar wel een echte isabel. De man was op het dek meer grijs dan bruin, de pennen waren enigszins opgebleekt. Hij had een zwakke borsttekening en oogstreep. Opvallend was de zilvergrijze staarttekening.

Zouden wij te maken hebben met 2 mutaties die onafhankelijk van elkaar vererven, dan zou er uit de paring: Res. zilver x isabel GRIJZE jongen moeten komen. Uit dit koppel kweekte ik echter alleen isabellen, zowel mannen als poppen. Nu heb ik pas twee nesten jongen gehad en dat is uiteraard nog veel te weinig om al conclusies te trekken. Zeker is dat er geen grijzen bij zaten, maar dit bewijst ook nog niet veel. Is namelijk die res. zilver split voor isabel dan is mijn uitkomst heel normaal. Voorlopig ben ik echter gesterkt in mijn mening dat de res. zilver eigenlijk een slechte isabel is. Blijft de vraag hoe de borsttekening en de oogstreep zijn ontstaan. Het tonen van borsttekening en oogstreep bij de grijsvleugels is helaas ook geen uitzondering en daarmee wil ik alleen naar voren brengen dat het tonen van borsttekening en oogstreep fouten zijn.

Zou Beckman gelijk hebben — en wie twijfelt daaraan — dan wordt de isabel veroorzaakt door reductie van bruin eumelanine. Bij een sterke reductie hebben wij te maken met vrij bleke vogels met weinig staarttekening, geen borsttekening en oogstreep. Bij reductie van zwart eumelanine zal het dek van die vogel niet bruin zijn zoals bij

de isabel maar bruin met een grijze waas. De staarttekening zal zilvergrijs worden, maar ook de borst- en oogstreep zal zilvergrijs zijn. Afhankelijk van de sterkte van de reductie zal de borststreep en oogstreep duidelijk of minder duidelijk waar te nemen zijn.

Als keurmeester sta ik nog niet te juichen bij deze grijze isabel. Als kweker lijkt mij het experimenteren wel leuk en wie weet komt er nog eens wat goeds uit de bus.

Hans Klören
Soest

Blauwgrijze roodstaart papegaai

Ik ben sinds 26 november 1977 in het bezit van een Grijs Roodstaart (Psittacus erithacus erithacus).

De aanschaffing is — als vogelliefhebber vanaf mijn jeugd — doelbewust en weloverwogen geweest. Voor de aankoop heb ik „mijn encyclopedie" geraadpleegd en intussen de volgende literatuur aangeschaft:

1) Onze Papegaai, 2) Papegaaien en Parkieten, 3) Tropische Vogels, 4) Papegaaien en 5) Prisma Papegaaienboek. Op grond van de verkregen gegevens uit voren genoemde literatuur kom ik tot de konklusie dat literatuur toch te beperkt blijft tot meer „algemene" gegevens (voor de meeste vogelliefhebbers waarschijnlijk voldoende) en praktische details te oppervlakkig blijven om van de „Grijze Roodstaart" een echte liefhebberij te maken.

Allereerste vraag die mij bezighoudt is: geslachtsonderscheid? Voor zover uit literatuur blijkt, is de enige aanwijzing: oogvorm ovaal (vrouwelijk geslacht), rond (mannelijk geslacht).

Zo komen uiteraard allerlei vragen inzake zekerheden of onzekerheden naar boven.

Om mijn verhaal niet al te lang te maken: gaarne uwerzijds aanbeveling literatuur praktische gegevens, die men als vogelkenner en -liefhebber wil weten en/of praktische ervaringen van medeleden, die over de door mij genoemde Grijs Roodstaart beschikken; is er belangstelling voor uitwisseling van elkaars ervaringen; zijn er veel Grijs Roodstaarten als „één vogel in bezit" of wordt er ook mee gefokt in Nederland.

Te veel vragen zonder begin en zonder eind! **Wie kan mij verder op weg helpen;** wil op mijn beurt ook weer gaarne medewerken voor deze „prachtige aan te bevelen papegaai in zijn soort", die ongetwijfeld meer publikatie en meer belangstelling verdient.

Het aantal in Nederland in bezit zijnde Roodstaartpapegaaien is door mij niet te schatten: „dat aantal" zou verdere activiteiten misschien al direkt stimuleren.

J. Peyenburg
Guido Gezellelaan 17
Berkel-Enschot

vogels kopen en nog wat

door Jos v. Himbergen

Bij het houden van vogels is het van groot belang om wat van de achtergronden van de betreffende vogelsoort(en) te weten. Ongeacht of ze pas zijn geïmporteerd of van een vogelkweker worden betrokken. Het verplaatsen van vogels vraagt van de nieuwe eigenaar altijd een goed inzicht in de voorgeschiedenis van het nieuw verworven bezit.

Bij aankoop van eigen-kweek vogels kan men om informatie vragen en vrij de ogen de kost geven. Van geïmporteerde vogels is van een werkelijke voorgeschiedenis weinig bekend. Een zaak die zonder meer duidelijk is. Er zijn boeken in overvloed waarin men kan lezen hoe vogels zich in de natuur gedragen en welk het voedsel van hun voorkeur is gedurende de verschillende levensperiodes. Tot zover is er voor de liefhebbers eigenlijk geen probleem. Maar nu komen de vogels van de kweker of het stamland naar de kooi van de nieuwe eigenaar en kunnen misschien aan geheel andere omstandigheden moeten gaan wennen. Dit feit alleen al kan grote problemen geven en er voor verantwoordelijk zijn, dat succesvol vogels houden niet mogelijk blijkt.

Verschil in omstandigheden en niet getroffen maatregelen kunnen zijn:

1. Beschikbare zuurstof in de ruimte.
2. Relatieve luchtvochtigheid.
3. Lichtinval en lichtduur.
4. Regelmatig de juiste temperatuur.
5. Overbevolking per kooi en/of per totale ruimte.
6. Niet beschikken over isoleerruimte voor nieuw aangekomen vogels.
7. Niet op de hoogte zijn van de voedingsbehoefte in gevangenschap of te drastisch afwijken van de voeding voordien bij de kweker toegepast.

Aan de punten 5, 6 en 7 willen we vandaag eens wat meer aandacht

besteden en dat sluit eigenlijk wel aan bij de „Overwegingen” in Onze Vogels van december 1977.

Over de eerste vier punten is vroeger al zoveel gezegd, dat het in herinnering brengen voldoende moet zijn voor iedere vogelliefhebber, om de hieraan gestelde voorwaarden voor eens en voor altijd goed aan te passen. Wanneer we echter spreken van overbevolking in de ruimte, dan heeft dat weer wel te maken met de beschikbare zuurstof, dus de ventilatie en niet alleen met het feit, dat vogels vervelend dicht op elkaar zitten. Maar al te vaak zien we, dat er meer mogelijkheden in de ruimte worden gebouwd om vogels in te plaatsen zonder dat men zich eerst heeft afgevraagd of dit nog toelaatbaar is. Dan komen de problemen, terwijl eerst alles naar wens ging.

De liefhebber begrijpt het niet meer en gaat allerhande oorzaken „opzoeken” om de zaak uiteindelijk toch niet op te lossen. Verloren tijd (en vogels) dus. Gebrek aan zuurstof is een factor die de vogels in de vrije natuur niet kennen. Zuurstof hebben ze in onze vogelruimten echter even hard nodig voor een goede verbranding van de energiestoffen, dus om de normale levensverrichtingen te kunnen waarmaken: zingen, vliegen, lopen, pikken, paren, broeden, voedsel verteren en jongen voeren. Bij een regelmatig slechte zuurstofvoorziening (ventilatie) zien we daarom alleen maar luie, maffe vogels op stok zitten met weinig interesse voor bovengenoemde activiteiten.

Aan pas aangekochte vogels kunnen we zeker niet toestaan, dat er te veel van hooggeconcentreerde voeding wordt opgenomen, want ook dit zou problemen geven. Verder heeft de vogelruimte, waar de nieuwe vogel is aangekomen, een bepaalde besmettingsfactor. Deze kan hoger of lager zijn dan de be-

smettingsfactor, welke de nieuw vogel meebracht. Van belang is n dat alle aanwezige vogels de kan krijgen om zich hieraan geleidelijk aan te passen. En dit geldt besli niet alleen voor aangekochte, p geïmporteerde vogels. Ook wanne van liefhebber tot liefhebber de v gels verwisselen, dient men hi aandacht voor te hebben. De pra tijkvoorbeelden liggen voor het gr pen, dat hiertegen grove fouten zi gemaakt.

De term „besmettingsfactor” wil ni zeggen, dat een van de groep vogels besmettelijk ziek is. Daarme wordt bedoeld, dat elke groep ee verschillende graad van immunite kan hebben opgebouwd en er ee risico kan zitten in het te vlug s menbrengen van vogels afkomst van diverse kwekers of uit import. Een klassiek voorbeeld uit de vij tiger jaren bij onze landbouwhui dieren: de varkens. De fokkers va biggen beschikten nog niet over vo doende zeugen om een groot va kensmestbedrijf van voldoende big gen te voorzien. Op een dergelij groot mestbedrijf kwamen dan big gen bij elkaar van soms wel 10 fok kers of meer. Heel vaak was het re sultaat: enorme problemen met d groei en veel uitval door sterfte. Ook hier speelden de besmettings factoren van de verschillende fok kers een grote rol in.

Om allerlei redenen krijgen we in d vogelliefhebberij met soortgelijk toestanden te maken en het is nodi om daar voldoende aandacht aa te schenken. Het houden van grote re eenheden vogels hoeft per defin tie niet fout te zijn, maar bij aankoo van „vers bloed” moeten wel d vereiste spelregels in acht worde genomen, willen we geen grote ris co's lopen.

Enkele dagen na aankoop van nieu we vogels plotseling optredend diarree kan een gevolg zijn van h te snel bij elkaar brengen van d vogels. Op dat moment houtskor geven is eigenlijk het paard achte de wagen spannen. Eerder had me moeten bedenken wat de gevolge kunnen zijn. Houtskool absorbee vocht met de eventueel daarin og geloste voedingsstoffen zonder ze van aard te veranderen en heft c oorzaak van de afwijking niet o. Regelmatig houtskool verstrekk om „vastere mest” te krijgen ve troebelt eigenlijk het gehele werki lijke beeld van de foutieve voedir en/of besmetting.

Diarré is voor de vogel een beschermende maatregel om stoffen, die in het darmstelsel niet thuis horen of te veel aanwezig zijn, snel af te voeren. Houtskool werkt door het absorberende vermogen hier wel aan mee, doch neemt de oorzaak niet weg. Hier komt punt 7 weer aan de orde.

Vogels in de vrije natuur kunnen zelf regelen wat ze zoal opnemen. Kunnen ze dit door omstandigheden niet aan is ook hun lot bekeken en zal een vroegtijdige dood het gevolg zijn (te strenge winter, bestrijdings-

middelen en langdurige regenval). Als we zaadetende vogels in de natuur halfrijpe zaden, vruchten en groenvoer zien eten dan hebben ze daar hun reden voor. Op dat moment zijn die voedermiddelen voorhanden en vanwege dit feit is de gehele natuur aangepast aan temperatuur, licht en vocht. Naast genoemde vochtrijke voedingsstoffen nemen praktisch alle zaadeters tegelijk dierlijk voedsel tot zich en nadien de rijpere, droge zaden. Een vogelpaar-tje de gehele dag op de voet volgen in de natuur is bijna niet mogelijk, maar alle genoemde manieren

van voedsel zoeken ziet iedereen gebeuren.

In gevangenschap gehouden vogels dienen daarom een doordachte voeding te ontvangen, welke aangepast is aan hun leefomstandigheden en leefperiode.

Twee zeer belangrijke gegevens als we over voeding willen spreken. In een volgend artikel zullen we de prachtvinken en verwante soorten eens extra onder de loep nemen. Dit naar aanleiding van brieven en telefoontjes, die ik van tropenkwekers ontving.

Vogelvrienden, tot volgende keer.

volière van de maand

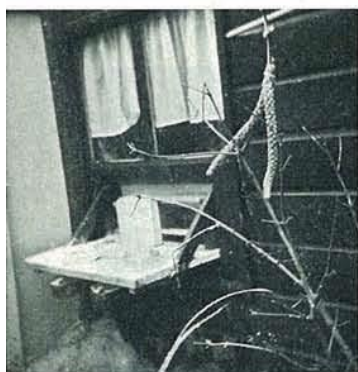

Foto 1

De volière van W. Buitelaar, Julianastraat 30 in Waddinxveen, is gebouwd in een L-vorm, als het ware om een van de hoeken van een bestaand schuurtje. De lange zijden aan die volière meten 3,50 m, de korte zijden ongeveer 1,75 m en de oogte 1,90 m. Voor de stijlen heeft hij houten balkjes van 5 x 7,5 cm gebruikt en die ongeveer 50 cm diep in de grond geplaatst. Deze stijlen staan 1,90 m uit elkaar. Tevens werd aan beton een fundering gestort, waardoor dus de stijlen in het beton kwamen vast te zitten. Om inwarsen te voorkomen is aan de bovenkant tussen beton en hout een laag glas kit aangebracht.

Hiervolgens maakte hij houten raamwerken van 1,90 x 2,10 m, welke aansluiten tussen en tegen de stijlen werden geschroefd. Later is daarop het gaas gespannen. Aan de onderkant van de volière is rondom een grondplaat van houten schroot vast bevestigd. Al het houtwerk is vooraf tweemaal met dekkende beits

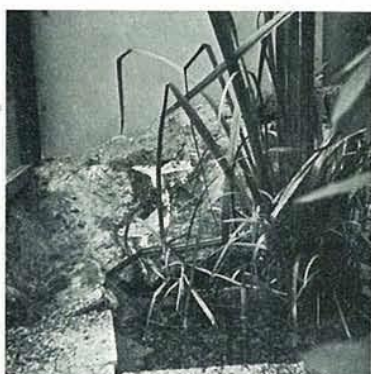

Foto 2

bewerkt en later, toen alles was gemonteerd, nog tweemaal met blanke lak. De bovenkant van de volière, die vanuit het midden aan voor- en achterkant schuin afloopt, is gedeeltelijk met PVC-golfplaatjes bedekt.

De volière is goed beplant met vlierstruiken, sering, conifeertjes en klimop. Zie foto 1. Bovendien is er een vijvertje in aangelegd, compleet met riet en waterplanten (zie foto 2), alsmede een rotspartijtje waarin twee badplaatsjes zijn gecreëerd. De pomp van een oude wasmachine zorgt er voor dat het water vanuit het vijvertje boven naar het rotsje wordt getransporteerd en vandaar stroomt het, via de badplaatsjes, terug naar de vijver. Het nachtverblijf bevindt zich in het schuurtje, waarin een gedeelte daarvoor is afgetimmerd. Automatisch werkende verlichting, compleet met dimmer, zorgt er voor dat de lange winter-nachten wat kunnen worden bekort. De voedselvoorziening gebeurt vanuit het schuurtje. Het onderste gedeelte van een bestaand raam is daartoe aangepast. Op de raamdorpel zijn twee glijders aangebracht waarover een voedertafel geschoven

Foto 3

wordt (zie foto 3). Door deze voedertafel naar binnen te trekken kan deze in het schuurtje worden gedeckt om weer rijkelijk gevuld naar buiten te worden geschoven. Zebravinken, loodbekjes, japanse meeuwen, spitsstaartamadines, zwartkopnonnen en enkele kanaries bevolken dit paradijsje. Tijdens het broedseizoen worden de kanaries gehuisvest in in het schuurtje geplaatste broedkooien.

In het Zuidhollandse Ter Aar, aan de Veldweg 1a, woont ons lid de heer J. Dijkstra. Zijn volière is ruim 10 m lang, 2 m diep, 2 m hoog en verdeeld in vijf vluchten van 2 x 2 m. De vloer is geheel van beton en de bovenkant van dit vogelverblijf is met PVC-golfplaatjes afgedekt. De achterwand is met zogenaamde broeiramen, welke tevens met gaas zijn bespannen, dicht gemaakt. Tijdens de wintermaanden wordt ook de voorzijde met broeiramen afgeschermd (zie foto 4).

De vluchten zijn bevolkt met roodrug- en valparkieten, rosella's, turquoisines, roodkopkakariki's en agapornis taranta. Als bodemvogels zijn er californische kuifkwartels en goudfazanten.

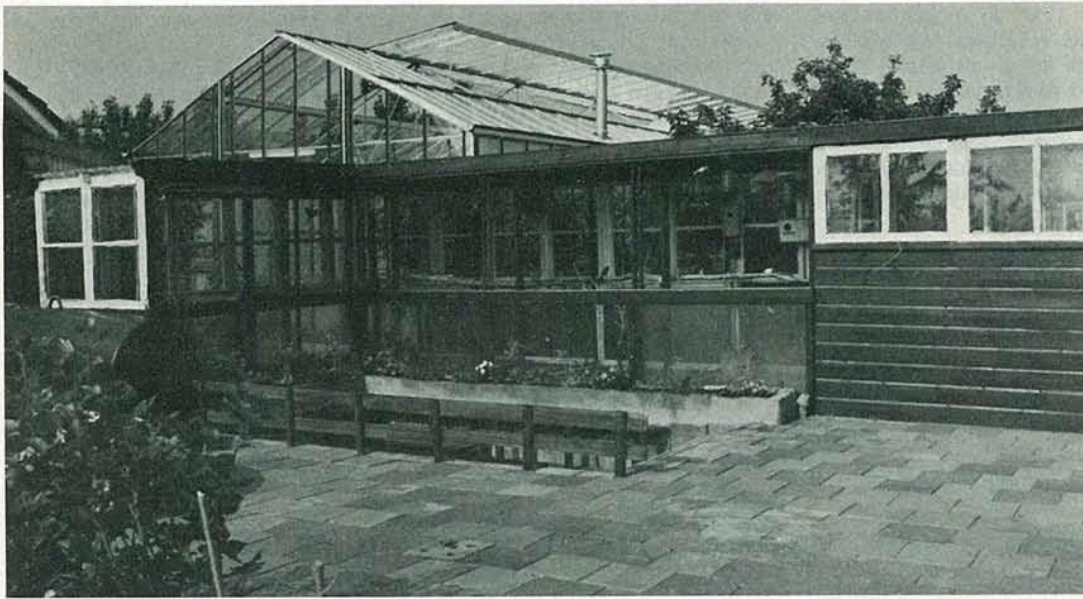

Foto 4

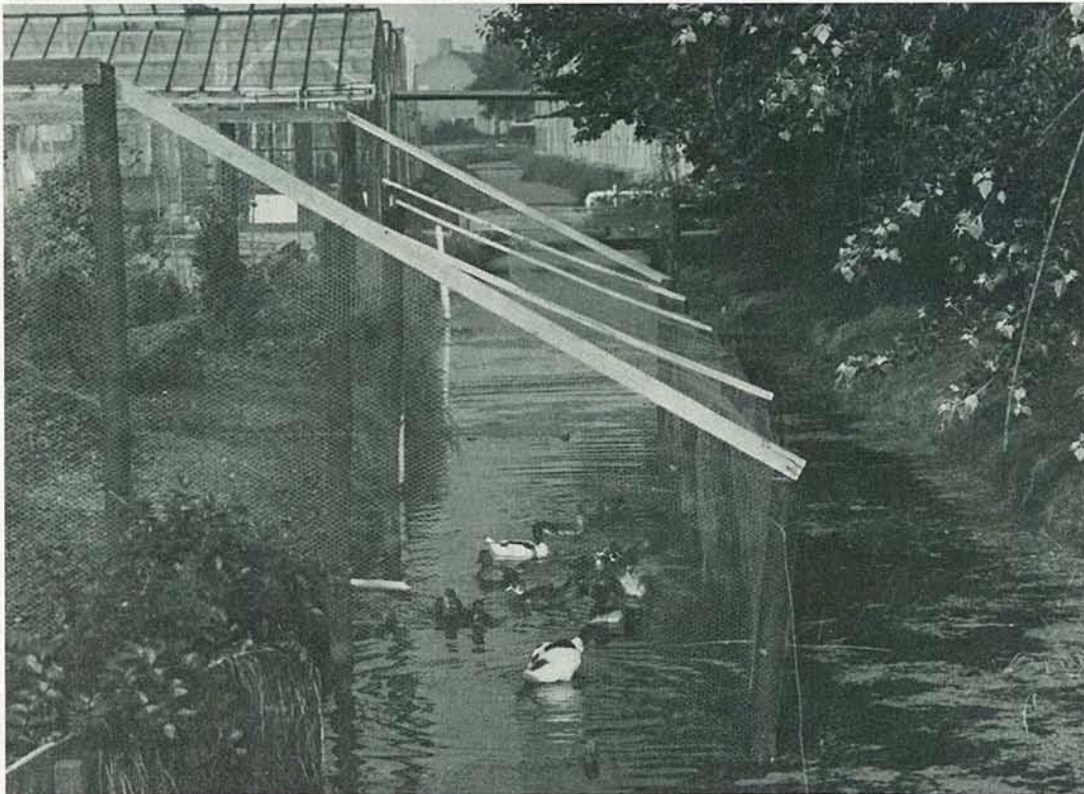

Foto 5

Vóór de volièrre is een zitkuil gemaakt van waaruit de vogels prachtig geobserveerd kunnen worden. Het is er goed wonen, in dat landelijke Ter Aar. Langs het woon- en bedrijfserf is aan één kant een sloot en daardoor heeft Dijkstra de gelegenheid om ook wat water- en an-

dere siervogels te houden. Een gedeelte van die sloot is voor die dieren afgezet (zie foto 5). Al met al een leuke collectie vogelsoorten waardoor de heer Dijkstra zijn liefhebberij op een letterlijk en figuurlijk breed terrein kan beleven. Wij wensen hem, evenals de heer Bui-

telaar, erg veel plezier van en succes met hun hobby. Wij danken u voor hun medewerking aan deze rubriek en hopen dat ook andere leden worden aangespoord een iets van hún beleving van de liefhebberij willen laten zien. We kunnen van elkaar bellist erg veel lerer

Reactie op de 1 april-story over eischaalpigmentering

voor Jank

zelden is in een zinnig aandoend bericht zoveel barke nonsens geproduceerd; ik bedoel de in de maart-litie van „Onze Vogels” gepubliceerde oproep van de ichting VOGEL.

De in deze oproep genoemde WBRO bestaat niet, de ichting VOGEL leidde een zeer kort bestaan, prof. celli is in het Nederlands vertaald prof. Vogel. Alle-aal absolute nonsens dus. Maar toch, de tekst van de oproep droeg een zo duidelijk „deskundig” karakter uit er toch mensen letterlijk ingevlogen zijn! Zelfs de dingsdatum voor schriftelijke inzendingen, 1 april 1978, kon dat klaarblijkelijk niet verhinderen. Dat leidt helaas tot de onvermijdelijke conclusie dat de manier waarop een onzinnige tekst wordt „ingepakt” i.c. onderhouden wordt gebracht, medebepalend is voor de geloofwaardigheid van die tekst.

Deels ligt de oorzaak daarvoor bij het niet-begrijpen van de lezer, anderszijds is het altijd mogelijk om voor de toepassing van een bepaalde „kretologie” de lezer/toehoorders ervan te overtuigen, dat de schrijver/verreker kennelijk een deskundige is. Met een fraai woord heet dit ook wel verkooptechniek. De gebruikte etologie kan echter de beter geïnformeerde zelden ooit misleiden; dat was ook het geval met de genoemde oproep.

Wanneer u zich zult herinneren ging het in die oproep over het al dan niet bestaande verband tussen de pigmentering van de eischaal en de pigmentering van de vogel dat ei. Welnu, er bestaat geen aantoonbaar verband tussen de pigmentering van de eischaal en het daaruit voortvloeiende jong. In zeer sterke mate wordt het wel of niet aanwezig zijn van pigmentering in de eischaal bepaald door de plaats waar de betrokken vogel instinctmatig zijn nest bouwt! Dat is duidelijk andere koek.

De hollen zijn vrijwel alle zogenaamde holenbroeders geheel gedeeltelijk gepigmenteerd; de eieren van die holenbroeders zijn vrijwel altijd variërend van wit tot zeer zwart. Bittere noodzaak is dat, alleen dan kan de broedvogel tenminste enigszins waarnemen waar de eieren liggen in het nest.

De hollen van vogels, die in open terreinen broeden, is een ongevoelig aantal gradaties eikleuren waar te nemen bij dezelfde soort vogels. Dat wordt veroorzaakt door het feit dat iedere individuele vogel van die soort het verbergen bezit om de kleur van de eischaal aan te passen in de omgeving!

De kievit bijvoorbeeld legt in de duinen bijna zandeurige eieren; in een nest in de weide zijn kievitseieren groenachtig. Een nog sprekender voorbeeld is de koekkoek, een der vogels die nooit zelf een nest bouwen. Ze leggen wel degelijk, dat ei wordt gewoon door een andermans nest gelegd. Ook verzorging en voeding komen voor rekening van de pleegouders, ongewillige pleegouders dus. Koekkoeken bezitten het vermogen om de kleur van het in een „vreemd” nest afgeponeerde ei aan te passen aan de kleur van de

eieren welke zich reeds in dat nest bevinden! De biologie heeft een fraaie naam voor het vermogen om kleur aan te passen aan de omgeving, mimicry heet dat. De letterlijke vertaling van mimicry is „beschermende vorm- en kleuraanpassing”, deze vlag dekt de lading volkomen.

Duiven zijn van oorsprong holenbroeders, de kleur van de eieren van duiven is, ook al zijn de broedwijzen duidelijk veranderd, nog steeds heel licht. Daaruit moet worden geconcludeerd dat de duif kennelijk het vermogen mist om de eikleur in overeenstemming te brengen met de gewijzigde omstandigheden. Anders gezegd, de evolutie van de duif is in dit opzicht achtergebleven bij de overige ontwikkelingen. Dat achterblijven van dit speciale aspect in de ontwikkeling van de duif heeft nadelige gevolgen; de lichte eieren in het open nest van vandaag maken die eieren zeer kwetsbaar. Kwetsbaar in die zin dat ze vanwege de lichte kleur zo opvallen; kraaien en eksters doen daar hun voordeel mee.

Misschien heeft de in dit artikeltje gevoerde argumentatie u duidelijk gemaakt dat er over het ei en zijn kleur/schutkleur wel degelijk zinnige informatie te geven is, beschouw de door de stichting VOGEL geïntroduceerde benadering als een traditiegetourwe 1-april-mop die ik in een lichtzinnige voorjaarsstemming op papier zette.

de zeldzaamste vogels ter wereld

Omdat men zo langzamerhand uit ervaring weet, dat een soort uitgestorven is voor men het goed en wel in de gaten heeft, is er een speciaal Overlevings Comité opgericht. Van de hier volgende soorten weet men dat de totale wereldpopulatie uit minder dan 50 exemplaren bestaat.

De Californische condor; de apenarend van de Filippijnen; de Koreaanse ooievaar; de ivoor snavelspecht waarvan er vermoedelijk slechts 6 op Cuba leven; de Japanse ibis; de Mauritius torenvalk; de cahow, een stormvogel die op de Bermuda eilanden broedt; Stellers albatros (de al zeer kleine populatie werd ook nog eens getroffen door een vulkaanuitbarsting). Van de trompetkraanvogels uit Amerika waren er in 1939 nog slechts 23. Door de strenge bescherming nemen ze heel langzaam weer toe (68 in 1968). De Japanse kraanvogel, die tot 20 zakte, telt nu weer \pm 200 exemplaren.

Vogels die op eilanden leven hebben vaak al een kleine populatie. Het is dan ook niet verwonderlijk dat onder bedreigde vogelsoorten heel wat eilandbewoners voorkomen. Door een ramp, een vulkaanuitbarsting, een hoge stormvloed, of een schipbreuk waarbij ratten aan land komen, kan zo'n soort in één klap van de kaart geveegd worden; een ware nachtmerrie voor de natuurbeschermers.

vogelouders en hun kinderen

Tekst: Meindert de Jong

Ekster

Een van de opvallendste gevederde vrienden is stellig de Ekster (**Pica pica**), die men vrijwel overal aan kan treffen waar geboomte is. Deze langstaart bouwt een bolvormig nest van takken en twijgen met een drie tot vier centimeter dikke, van klei of leem vervaardigde nestkom, die wordt gevoerd met worteldraadjes, droge grassen en — zelden — haar; ook schijnt wel eens een plukje wol gebezigd te worden, maar dat komt toch sporadisch voor. De aarden kom mag er zijn: niet zelden is op een broedende vogel een schot hagel gelost, die prompt smoorde in de modder zonder het geringste kwaad aan te richten.

In de meeste gevallen is het geheel overdekt met een uit doorntakken vervaardigde kap, met een opening aan de zijkant. Het is een hele toer om met de hand bij de eieren te komen zonder schrammen op te lopen. Trouwens, om het nest te benaderen is al een hele opgaaft, want nu eens zit het uitstekend verborgen in een dichte meidoorn, dan weer in een hoge boom in de vork van een tak, die nauwelijks zo dik is als een vinger. Ook worden wel nesten aangetroffen in struiken en heesters, slechts even boven de grond. Bij Callantsoog vond ik eens zo'n laag nest in een wirwar van braamstruiken en helm. Ook worden speel- en schijnnesten gebouwd, maar die hebben meestal geen dak.

Dat eksters ook wel gunstige omstandigheden weten te benutten blijkt wel uit het volgende: in 1938 werd gewerkt aan de telefoonleiding langs de spoorbaan te Lochem. Van de afgeknipte stukjes draad vervaardigde een eksterpaar een kunstig nest. Vaak wordt jaren achtereenvolgend hetzelfde nest gebruikt.

Het aantal eieren varieert van vijf tot acht, maar in geval een legsel wordt vernield, bestaat een vervol-

legsel slechts uit vier of vijf. Eens vond ik een nest met negen eieren en het schijnt dat zelfs tienlegsels — zij het sporadisch — voorkomen. De schaalkleur is lichtblauw tot vuilwit of groen met een gelige tint; hierover staan lichtpaarse onder-vlekken en verder bruinachtige vlekjes in allerlei tinten. Soms zijn ze aan één pool wat dichter getekend. De eieren meten ongeveer 34 x 24 mm.

Het broeden geschiedt uitsluitend door mevrouw Pica, maar haar man brengt geregeld lekkere hapjes. Zij zet zich op het nest nadat het eerste ei is gelegd; de jongen worden na 17-18 dagen geboren. De binnenkant van de snavel is donkerroze en omrand met gele verdikkingen. De jongen worden gevoerd met grote aantallen wormen, slakken en kleine gewervelde diertjes. Zij blijven 22-28 dagen in het nest en als ze eenmaal uitvliegen, lijken ze al veel op de oude vogels, hoewel het verenpakje minder glanzend is en het staartje véél korter. (Daar zijn jonge eksters dan ook altijd onmiddellijk aan te herkennen.) De familie blijft tot aan het eind van de winter bijeen. Dan gaan de jongen „huns weegs”: zij zoeken een partner en een nieuwe cyclus kan beginnen.

De Houtduif

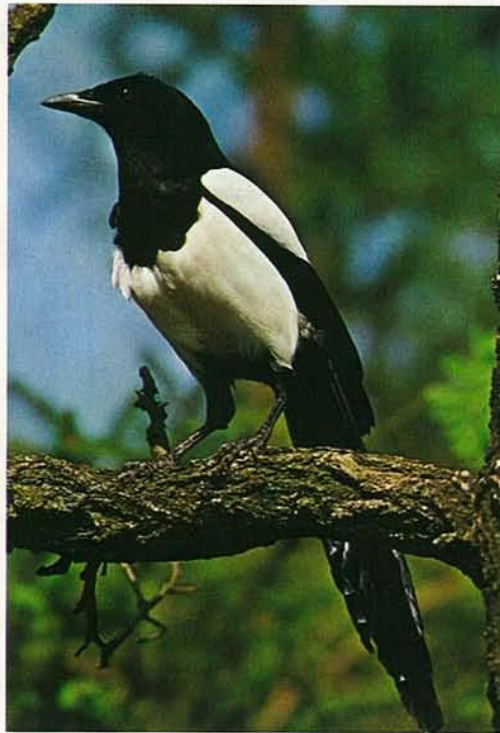
Overal waar zich geboomte bevindt kan men houtduiven aantreffen, niet alleen op het platteland, maar eveneens in dorpen en steden. Hoewel ze bomen en struiken als nestplaats prefereren, kan men ze ook tegenkomen op bekistingen, zonneschermen, vensterbanken en dergelijke. Op sommige plaatsen zijn de houtduiven dermate talrijk, dat zij een ware plaag zijn geworden.

Reeds vroeg in het voorjaar beginnen de mannetjes (doffers) hun uitverkorenen het hof te maken en laten zij de toeschouwers volop genieten van de rijzende en dalende baltsvluchten. Luid klapwiekend vliegt het verliefde heertje de hoogte in, houdt zijn opgestoken vleugels een tijdlang stil en glijdt vervolgens langzaam en statig in een boog omhoog. Een serie korte wiekslagen brengt hem daarna weer naar zijn hoogste punt en de karakteristieke zeilvlucht neemt opnieuw een aanvang. Zo beschrijft hij lange bogen, terwijl zijn „meisje” bewonderend zit toe te kijken. Na sluiting van het huwelijk wordt het nest gebouwd: het mannetje brengt de takjes en

twijggjes, het vrouwtje ordent ze tot een dun vloertje, waar men van onderen soms doorheen kan kijken. Toch zit het zó goed in elkaar, dat zelfs de zwaarste stormen het niet uiteen kunnen rukken. Er worden twee glanzend witte eieren gelegd die door beide partners beurtelings zestien tot achttien dagen worden bebroed. In het begin worden de pas geboren jongen gevolgd met de zogenaamde duivemelk: bij de duiven verwijdt de slokdarm zich namelijk tot een krop, waarvan de wand, zodra de vogels gaan broeden, zeer dik wordt. Aan de binnenzijde ontstaan plooiën, die door de grote toevoer van bloed in die tijd het eerste voedsel voor de jongen een melkachtige stof afscheidert: het eerste voedsel voor de jongen duiven, de duivemelk. De jonge duiven zijn bij de geboorte met wat schaaldons bedekt, dat in haarachtig plukjes over het lichaam verspreid staat. Ook zijn ze blind, maar de ogen gaan na ongeveer drie dagen open. Als de jonge duiven ongeveer tien dagen oud zijn, krijgen zij fijne zaadjes, knoppen, blaadjes en worteltjes, en niet lang daarna gaan ze over op grovere zaden. O zowel de duivemelk als het vaste voedsel te bemachtigen, steken de jonge duiven hun snavel diep in de keel van de oude vogels en krijgen zo het opgerispte eten. Het kroost na ongeveer 29 tot 35 dagen vliegt vlug.

De uitgevlogen jongen lijken onmiddellijk al zeer veel op de oude vogels, maar ze zijn te allen tijde niet te herkennen, omdat zij de witte hal-vlekken missen en ook is hun koetuum aanmerkelijk minder glanzend.

Foto's uit gelijknamige boekje,
Uitg. Thieme

amilie: Kraaien - Corvidae

kster *Pica pica*

34/24 mm

amilie: Duiven - Columbidae

outduif *Columba palumbus*

